

Jyri Kovalainen

Katsastuslupalain uudistus ja sen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan

Katsastuslupalain uudistus ja sen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan

Jyri Kovalainen
Opinnäytetyö
Syksy 2014
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma, Oikeuden ja hallinnon suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Jyri Kovalainen

Opinnäytetyön nimi: Katsastuslupalain uudistus ja sen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan

Työn ohjaaja: Lea Isopoussu-Koponen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2014

Sivumäärä: 46 + 4 liitesivua

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää uuden 1.7.2014 voimaan tulleen ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan. Opinnäytetyössä Oulun seudulla tarkoitetaan Hailuodon, Limingan, Tyrnävän, Lumijoen, Muhoksen, Kempeleen ja Oulun aluetta. Lain suurimpana uudistuksena on tiukoista riippumattomuusvaatimuksista luopuminen, mikä mahdollistaa autokorjaamoiden aloittaa katsastustoiminnan ja katsastustoimipaikkojen korjaamotoiminnan. Lakiuudistuksella myös raskaan- ja kevyen kaluston katsastus erotettiin toisistaan ja jälkitarkastuksen saa suorittaa millä tahansa katsastustoimipaikalla.

Työssä selvitetään ovatko lakiuudistukselle annetut tavoitteet toteutuneet käytännössä. Tavoitteena on katsastushintojen nousun hillitseminen, katsastuspalvelujen tarjonnan lisääminen ja saatavuuden parantaminen sekä kilpailun lisääminen. Työssä selvitetään myös yrittäjien ja kuluttajien mielipiteitä lakiuudistuksesta. Työssä ei tarkastella itse katsastustapahtumaa. Aihe valikoitui oman kiinnostuksen ja lakiuudistuksen ajankohtaisuuden vuoksi.

Opinnäytetyöraportin alussa tutustutaan katsastuksen historiaan ja katsastusta säätelevän lainsäädännön (katsastuslupalakien) kehitykseen Suomessa lakien, hallitusten esitysten ja aiheeseen liittyvien julkaisujen avulla. Valtion virastojen ja muiden toimijoiden nettisivuja on myös käytetty hyväksi tiedon etsinnässä. Kahden korjaamoyrittäjän ja kahden katsastusyrittäjän haastattelujen avulla selvitettiin käytännön vaikutuksia katsastustoimintaan ja yrittäjien mielipiteitä lakiuudistukseen liittyen. Kuluttajien mielipiteitä lakiuudistuksesta selvitettiin netissä tehdyn kyselyn avulla.

Oulun seudun katsastustoimintaan ei ole tullut merkittäviä muutoksia lakiuudistuksen voimaantulon jälkeen. Yksikään korjaamo- tai katsastusyrittäjä ei ole laajentanut toimintaansa katsastus- tai korjaamotoimintaan Oulun seudulla. Kaikki lakiuudistuksen tavoitteet eivät ole toteutuneet. Kuluttajat uskovat, että katsastus- ja korjaamopalveluiden yhdistämiseen (korjaamokatsastus) voi liittyä asiakkaan huijaamista.

Mikäli korjaamokatsastus muutaman vuoden sisällä yleistyy, voisi jatkotutkimusaiheena olla korjaamokatsastuksen laadun ja luotettavuuden tutkiminen.

Asiasanat: katsastus, korjaamo, lakiuudistus, katsastustoiminta, Oulun seutu, korjaamokatsastus, katsastuslupa

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
School of Business and Information Management, Option of Law and Administration

---

Author: Jyri Kovalainen

Title of thesis: Reform of inspection license act and its effects on fields of car inspection in area of Oulu

Supervisor: Lea Isopoussu-Koponen

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2014

Number of pages: 46 + 4 attachment pages

The objective of the thesis is to look into the effects of the vehicle inspection act (957/2013) on to the field of car inspection in Oulu area. The reform of the act came into force 1st of July 2014. In the thesis Oulu area is comprised of Hailuoto, Liminka, Tyrnävä, Lumijoki, Muhos, Kempele and Oulu. The major reform of the act (957/2013) is to abandon strict demands of independency. This enables car repair shops to begin car inspection activities and inspection offices to begin car repairing activities. The reform of the act also separated inspection of heavy- and light vehicles and enables to carry out a re-inspection at any inspection office.

The thesis attempts to discover if the goals of the reform are carried out in practice. The goals are to control the increase of car inspection prices, increase the supply of car inspection services, improve availability and increase the competition. Furthermore the thesis discovers entrepreneurs' and consumers' opinions on the reform. The report does not study the actual process of the car inspection. The topic of the thesis was chosen based on the author's own interest and the topicality of the reform.

In the beginning of the thesis history of the car inspection and the development of legislation in Finland is explored. The main sources consist of the Finnish legislation, legislative history, other publications related to the topic and the websites of the main authorities. The practical effects on the field of car inspection and the entrepreneurs' opinions are studied with the help of interviews. Consumers' opinions are studied as online survey.

The results appeared to indicate that there are no significant changes to the field of car inspection after the reform came into force in Oulu area. None of the car repair shops or inspection offices have expanded their activities along with the reform. All the goals set for the reform have not been reached. Consumers believe that connecting car inspection and car repairing activities can lead to some kind of cheating. In case this kind of combined service model becomes more common, further study could be conducted on the quality and reliability of the companies offering combined car repairing services and roadworthiness inspections.

Keywords: inspection activities, repair shop, reform of an act, Oulu area, license for inspection

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TOIMIALAKATSAUS OULUN SEUDUN KATSASTUSTOIMINTAAN	8
3 KATSASTUKSEN HISTORIA SUOMESSA	10
4 KATSASTUSLUPALAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS SUOMESSA	12
5 KATSASTUSLUPALAIN UUDISTUS	14
5.1 Katsastuslupa ja sen myöntäminen	14
5.2 Katsastustoiminnan valvonta ja rangaistukset	18
5.3 Katsastusten suorittamisen yleiset vaatimukset ja toimitilat sekä laitteet	21
5.4 Hakijaa ja hakijan palveluksessa olevia henkilöitä koskevat vaatimukset	22
5.4.1 Luotettavuus	22
5.4.2 Riippumattomuus	24
5.4.3 Koulutus ja pätevyys	25
6 TUTKIMUKSEN TULOKSET	28
6.1 Lakiuudistuksen tavoitteiden toteutuminen	29
6.2 Haastateltujen ja kyselyyn vastanneiden mielipiteitä lakiuudistukseen ja katsastukseen liittyen	32
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	37
8 POHDINTA	40
LÄHTEET	43
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Ajoneuvojen katsastuksella on jo pitkät perinteet Suomessa. Ajoneuvojen katsastusta koskeva katsastuslupalaki on kuitenkin nuori. Ensimmäinen katsastuslupaa koskeva laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista (1372/1993) tuli voimaan tammikuun alusta vuonna 1994. Viimeisin katsastuslupaa koskeva laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013) tuli voimaan vuoden 2014 heinäkuun alusta. Kyseinen lakimuutos toi mukanaan monta uudistusta, joista suurimpana uudistuksena on tiukoista riippumattomuusvaatimuksista luopuminen. Se mahdollistaa katsastustoiminnan harjoittamisen autokorjaamoissa ja autokorjaamotoiminnan harjoittamisen katsastustoimipaikoilla. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 7 §.)

Opinnäytetyön aiheena on katsastuslupalain uudistus ja sen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan. Aiheen valintaan vaikutti suuresti oma kiinnostus kaikenlaisiin ajoneuvoihin ja kaikkeen niihin liittyviin asioihin. Henkilökohtaista kokemusta minulla on katsastuksesta kuluttajan näkökulmasta useasta autosta. Mielenkiintoa aiheeseen lisäsi sen ajankohtaisuus. Työn tarkoituksena on selvittää uusimman ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013) annetun lain sisältö ja sen mukanaan tuomat uudistukset sekä lain syntyyn vaikuttaneet asiat. Työssä selvitetään ovatko lakiuudistukselle annetut tavoitteet toteutuneet Oulun seudulla käytännössä ja miten lakiuudistus on vaikuttanut Oulun seudun katsastustoimintaan. Oulun seudulla tarkoitetaan Hailuodon, Limingan, Tyrnävän, Lumijoen, Muhoksen, Kempeleen ja Oulun aluetta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Mikä on katsastuslupalain uudistus?
2. Mitkä ovat lakiuudistuksen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan?
3. Ovatko lakiuudistukselle annetut tavoitteet toteutuneet käytännössä?
  - a. Katsastushintojen nousun hillitseminen
  - b. Katsastuspalvelujen tarjonnan lisääminen ja saatavuuden parantaminen
  - c. Kilpailun lisääminen
4. Katsastus- ja korjaamoyrittäjien sekä kuluttajien mielipiteitä lakiuudistukseen liittyen.

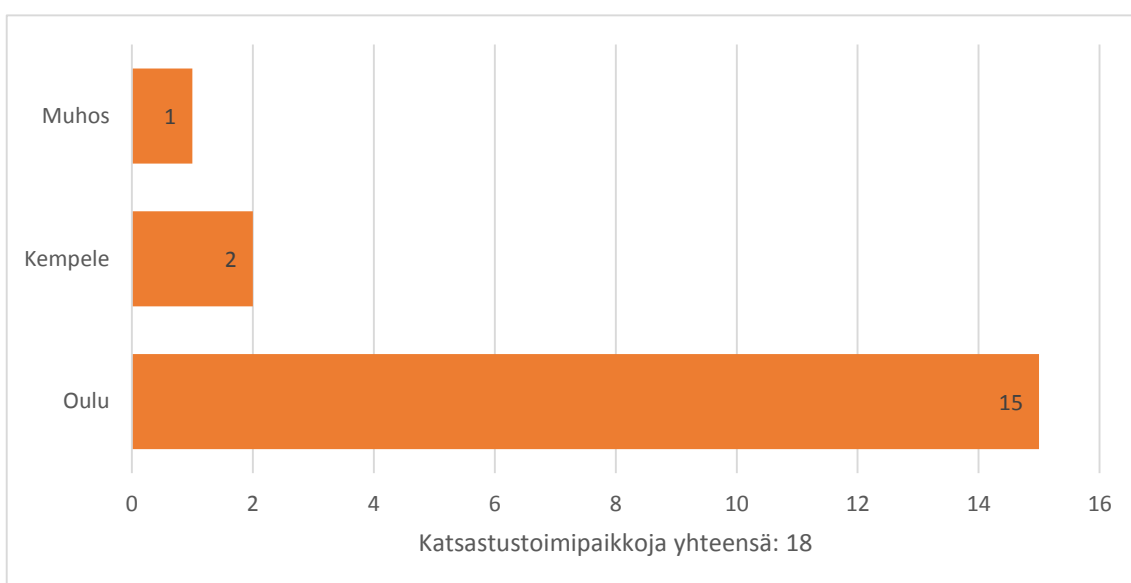
Teoriaosuuden pääasiallisen lähteenä käytetään katsastuslupalakeja ja hallituksen esityksiä kyseisiin lakeihin liittyen. Työssä on lisäksi käytetty hyväksi aiheen kannalta oleellisten viranomaisten

internetsivustoja ja julkaisuja. Käytännön näkökulmaa opinnäytetyöhön on saatu haastattelututkimuksen avulla. Opinnäytetyötä varten haastattelin kahta korjaamoyrittäjää ja kahta katsastusyrittäjää teemahaastattelua käyttäen. Haastattelut pidettiin yrittäjien toimipaikoissa. Haastattelut muutettiin opinnäytetyöhön nimettömiksi. Haastateltuihin viitataan nimillä korjaamoyrittäjä A ja korjaamoyrittäjä B sekä katsastusyrittäjä A ja katsastusyrittäjä B. Neljällä eri autoaiheisella keskustelufoorumilla toteutettiin kysely katsastuspalveluja käyttäville kuluttajille heidän mielipiteistään ja katsastuskäyttäytymisestään.

Opinnäytetyössä tarkastellaan aluksi katsastuksen historiaa Suomessa ja sen jälkeen paneudutaan tarkemmin katsastustoiminnan toimilupaa säätelevään katsastuslupalakiin ja sen kehitykseen. Opinnäytetyössä ei tarkastella ajoneuvon katsastustapahtumaa. Teoriaosuuden jälkeen raportoidaan tutkimuksen tulokset. Haastattelujen avulla selvitetään ovatko lakiuudistuksen tavoitteet toteutuneet ja kuinka lakiuudistus on vaikuttanut Oulun seudun katsastustoimintaan käytännössä. Lopussa myös käsitellään netissä tehtyyn kyselyyn vastanneiden ja haastateltujen mielipiteitä katsastukseen ja lakiuudistukseen liittyen.

2 TOIMIALAKATSAUS OULUN SEUDUN KATSASTUSTOIMINTAAN

Oulun seudulla tarkoitetaan Hailuodon, Limingan, Tyrnävän, Lumijoen, Muhoksen, Kempeleen ja Oulun aluetta (Oulun kaupunki 2014, viitattu 6.10.2014). Koko Suomen alueella on noin 335 katsastustoimipaikkaa (Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014b, viitattu 6.10.2014). Oulun seudulla on yhteensä 18 katsastustoimipaikkaa. Katsastustoimipaikkojen jakautuminen kunnittain on nähtävissä kuviossa 1. Katsastustoimipaikkoja ei ole yhtään Limingassa, Lumijoella, Hailuodossa ja Tyrnävällä.

KUVIO 1. Katsastustoimipaikkojen sijainti Oulun seudulla 6.10.2014 (Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014c, viitattu 6.10.2014)

Oulun alueella suoritettiin 1.7.2013 – 30.6.2014 välisenä aikana noin 115 000 ajoneuvon katsastusta. (Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014c, viitattu 6.10.2014.) Trafi julkaisi vuonna 2014 ensimmäistä kertaa kaikkien toiminnassa olevien katsastustoimipaikkojen laatuarvosanat. Arvostelussa otetaan huomioon muun muassa katsastettujen ajoneuvojen ikäjakauma sekä katsastuksessa havaittujen vikojen määrä ja hylkäysprosentti. Tilastollisten laadunvalvontamenetelmien lisäksi laatuarvosanan laskennassa hyödynnetään myös Trafin valvontatoimintojen, kuten katsastustoimipaikoille suuntautuvien valvontatarkastusten ja testiautomittausten tuloksia. Katsastuksen laatuarvosana Oulun alueella on keskimäärin 6,55, huonoimman arvosanan ollessa 2,3 ja parhaimman 9,2. Laatuarvosanan arvosteluasteikko on 0–10. (Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014d, viitattu 6.10.2014.)

Maanlaajuisesti A-katsastus on suurin toimija noin 63 miljoonan euron liikevaihdolla vuonna 2013. Samana vuonna se työllisti 820 henkilöä. (Taloussanomat 2014a, viitattu 7.10.2014.) Oulun seudulla on kuusi A katsastusasemaa (A-katsastus 2014a, viitattu 7.10.2014). K1 katsastajat on toiseksi suurin toimija Oulun seudulla noin 27 miljoonan euron maanlaajuisella liikevaihdolla ja noin 300 työntekijällä (Taloussanomat 2014b, viitattu 7.10.2014). K1 Katsastajilla on kaksi katsastusasemaa Oulun seudulla (K1 Katsastajat, viitattu 7.10.2014). Muita Oulun seudulla toimivia katsastusketjuja ovat Yksityiset K-asetat ja Autoilijan avainasetat. Yksityiset K-asetat on osa A-katsastus-konsernia ja se koostuu itsenäisistä katsastusyrittäjistä. Yksityisten K-asettien liikevaihto vuonna 2013 oli noin 17 miljoonaa euroa maanlaajuisesti (Taloussanomat 2014c, viitattu 7.10.2014). Kyseiseen ketjuun kuuluu vain yksi Oulun seudun katsastusasema. Autoilijan avainasetat on pohjoissuomalainen katsastusketju. Ketjuun kuuluvia katsastusasemia Oulun seudulla on neljä. (Autoilijan avainasetat 2014, viitattu 8.10.2014.) Oulun alueen katsastusasemien liikevaihdot vaihtelevat parista sadasta tuhannesta aina miljoonaan euroon (Taloussanomat 2014d, e, f, viitattu 8.10.2014).

Ajoneuvojen korjaamopalveluita tarjoavia yrityksiä on Oulun seudulla useita kymmeniä. Korjaamoiden koot vaihtelevat aina yhden miehen yrityksistä suuriin ketjuihin. Autoliikkeiden merkkihuoltojen, kuten Pörhön Autoliike Oy:n, Wetteri Oy:n ja Veho Oy:n, lisäksi Oulun seudulla toimii useita isoja autokorjaamoja. Autoasi-korjaamoketjuun kuuluvia itsenäisiä autokorjaamoja on Oulun seudulla kymmenen (Autoasi 2014, viitattu 8.10.2014). Fixus-korjaamoketjuun kuuluvia itsenäisiä autokorjaamoja on neljä ja AD korjaamoketjuun kuuluvia kaksi (Fixus 2014; AD 2014, viitattu 8.10.2014).

3 KATSASTUKSEN HISTORIA SUOMESSA

Ensimmäiset autot saapuivat Suomeen myöhemmin kuin muihin Pohjoismaihin. Suomen autoistuminen alkoi vasta 1900-luvun ensimmäisinä vuosina. Tästä huolimatta taksitoiminta alkoi jo vuonna 1906 ja vuoteen 1937 mennessä linja-autojen reittiverkko kattoi 90 % Suomen tieverkosta. Yksityisautojen määrä kasvoi hitaasti ja 1960-luvulle asti henkilöautojen merkitys oli pieni, koska sitä ennen vain pieni osa kansasta kykeni hankkimaan auton. Vuonna 1974 yhtä autoa kohti oli viisi henkeä ja vuonna 1986 kolme. 2000-luvulla yhtä autoa kohti on enää 1,6 henkeä. (Löyttyniemi, viitattu 23.6.2014.)

Vaikka autoistuminen Suomessa alkoi myöhään ja yksityisautoilu kasvoi hitaasti, on katsastustoiminnalla siihen nähden jo pitkät perinteet. Katsastustoiminta aloitettiin Helsingissä vuonna 1907. Katsastus oli kunnallista toimintaa kaupungin järjestyssääntöjen pohjalta. Omat vastaavanlaiset järjestyssääntönsä Helsingin jälkeen sai Lahti vuonna 1908, Turku 1910, Tampere 1911, Viipuri ja Vaasa 1912 sekä Jyväskylä ja Mikkeli 1913. Insinööri Fredrik Vilhelm Lindroos oli ensimmäinen maistraatin virallisesti nimittämä katsastusmies Helsingissä. (Sornikivi 1996, 94-95.)

Järjestyssääntöjen mukaan ajoneuvon katsastus oli suoritettava ensimmäisen kerran ajoneuvon saadessa rekisterinumeron. Tämän jälkeen ajoneuvo oli katsastettava kolmen vuoden välein. Kuitenkin jo vuodesta 1911 alkaen Helsingissä siirryttiin vuosittain suoritettaviin katsastuksiin ja vuodesta 1915 alkaen ajoneuvo oli katsastettava kahdesti vuodessa. Vuonna 1915 perustettiin Helsinkiin Suomen ensimmäinen kokopäiväinen katsastusmiehen virka. (Sornikivi 1996, 94–95.)

Valtioneuvoston päätöksellä, vuodesta 1922 lähtien, katsastustoiminta tuli lääninhallitusten alaisuuteen ja oli osittain toimitusmaksuperusteista. Päätös oli alku koko maan kattavalle katsastusjärjestelmälle. Päätöksen mukaan maaherra nimitti tarvittavan määrän katsastusmiehiä lääninsä alueelle. 1926 läänit jaettiin katsastusalueisiin ja jokaiseen oli nimitettävä yksi katsastusmies kolmeksi vuodeksi kerrallaan. (Sornikivi 1996, 96.)

Vuoden 1929 alussa annettiin asetus moottoriajoneuvoliikenteestä. Asetuksen myötä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö alkoi maaherran sijasta määräämään katsastusalueista ja niihin sijoitettavien katsastusmiesten lukumääristä. Asetus pidensi katsastusmiehen toimiaikaa viiteen

vuoteen ja lisäsi heidän valvontaa nimeämällä kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriöön katsastustoimen tarkastajan. Sota-aika pysäytti koko autoliikenteen kehityskulun. Katsastusmiesten määrä väheni ja useampaa katsastusalueita jouduttiin hoitamaan samanaikaisesti. Asetus tilapäisestä autorekisterikeskuksesta annettiin vuonna 1965 ja sillä syrjäytettiin lääninhallitus moottoriajoneuvorekisterin ylläpitäjänä. Muutos keskitti rekisterinpidon yhteen paikkaan yhdentoista lääninhallituksen sijasta. Vuonna 1968 annettiin asetus pysyvästä autorekisterikeskuksesta. (Sornikivi 1996, 96.)

Autorekisterikeskus muuttui valtion liikelaitokseksi vuoden 1993 alusta. Vuodesta 1994 lähtien katsastustoiminta sallittiin rajoitetusti yksityisille. Rekisteröintitoiminta pysyi vielä autorekisterikeskuksella. Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista (1372/1993) astui voimaan alkuvuonna 1994. Vuoden 1996 alusta autorekisterikeskus muuttui valtion osakeyhtiöksi ja sen hoitama katsastustoiminta eriytettiin Suomen autokatsastus Oy:ksi. Samassa yhteydessä ajoneuvohallinnon tehtävät ja rekisteröinti- sekä verotustoimet sai hoitaakseen uusi virasto, Ajoneuvohallintokeskus. (Sornikivi 1996, 97.) Katsastuslupalain kehityksen vaiheisiin keskitytään tarkemmin seuraavassa luvussa.

4 KATSASTUSLUPALAINSÄÄDÄNNÖN KEHITYS SUOMESSA

Katsastustoiminnan yksityistämisen jälkeen katsastustoiminnan lupaa koskevaa lainsäädäntöä (lupalakeja) on uudistettu muutaman vuoden välein. Kaiken kaikkiaan lakeja on ollut voimassa neljä:

1. Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista (1372/1993), joka tuli voimaan 1.1.1994
2. Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista (1593/1995), joka tuli voimaan 1.1.1996
3. Laki ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998), joka tuli voimaan 1.3.1999
4. Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013), joka tuli voimaan 1.7.2014

Suomalaisen lainsäädännön on tullut noudattaa Euroopan yhteisön ja myöhemmin Euroopan unionin lainsäädäntöä ja direktiivejä. Katsastuksen osalta tällä hetkellä on voimassa direktiivi 2014/45/EU, joka sisältää katsastusta koskevat vähimmäisvaatimukset. Suomi on ollut ajoneuvojen katsastusten suorittamisessa edelläkävijä verrattuna muun muassa muihin Pohjoismaihin. Pohjoismaiden erilaisten sääolosuhteiden vuoksi monien direktiivin vähimmäisvaatimusten on katsottu olevan riittämättömät ja vaatimuksia on tiukennettu muun muassa Suomessa ja Ruotsissa omalla lainsäädännöllä. (HE 17/2013 vp, 12.)

Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista (1372/1993) astui voimaan vuoden 1994 alusta. Laissa säädettiin muun muassa katsastusluvian saamisen edellytyksistä, hakijan ominaisuuksista ja katsastustoiminnan valvonnasta. Tämä laki mahdollisti yksityisten toimijoiden tuleminen katsastusmarkkinoille. Jo kahden vuoden jälkeen lakia oli tarve muuttaa muun muassa Autorekisterikeskuksen muututtua vuoden 1996 alusta valtion liikelaitoksesta osakeyhtiöksi (Laki Autorekisterikeskuksen muuttamisesta osakeyhtiöksi ja yhtiön eräistä tehtävistä 1591/1995).

Autorekisterikeskuksen yhtiöittämisen myötä muodostettiin uusi valtion virasto, Ajoneuvohallintokeskus. Kyseiselle virastolle siirrettiin Autorekisterikeskukselle ennen kuuluneet tehtävät; tieliikenteen tietojärjestelmän ylläpitäminen, ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintiin sekä ajoneuvoverotukseen liittyvät tehtävät. Ajoneuvojen rekisteröintitehtäviä voitiin jatkossa suorittaa myös katsastusluvian saaneissa toimipaikoissa. Edellä mainitut muutokset poistivat Autorekisterikeskuksen hoitaman katsastustoiminnan etulyöntiaseman muihin yhtiöihin nähden. (Hallituksen esitys Eduskunnalle Autorekisterikeskuksen muuttamista osakeyhtiöksi koskevaksi lainsäädännöksi 59/1995 vp,

esityksen pääasiallinen sisältö.) Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista kumoutui ja sen tilalle voimaan tuli vuoden 1996 alusta laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista. Edellä mainitun rekisteröintitehtävien sallimisen lisäksi suurimpina muutoksina olivat katsastustoiminnan riippumattomuusvaatimusten lieventäminen ja katsastushenkilöstön pätevyysvaatimuksista säättäminen. (Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista 1593/1995)

Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista ehti olla voimassa alle 2 vuotta, kun uutta lakia, laki ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998), alettiin valmistella. Koska rekisteröintitoiminnalle ja katsastustoiminnalle asetetut vaatimukset eroavat toisistaan, katsottiin parhaaksi niiden lainsäädäntö eriyttää toisistaan. Vuoden 1999 maaliskuussa voimaan astui sekä laki ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998), että laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta (1100/1998). (Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastusten ja rekisteröintien järjestämisestä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi 113/1998 vp, esityksen pääasiallinen sisältö.) Vuoden 1996 toimilupalain voimassa ollessa katsastustoiminnassa havaittiin puutteita, jotka johtuivat suureksi osin katsastuksia suorittavien henkilöiden ammattitaidon puutteista ja kilpailun kiristymisestä. Lailla ajoneuvojen katsastusluvista (1099/1998) uudistettiin katsastustoiminnasta vastaavan ja katsastuksia suorittavan henkilön koulutusvaatimuksia, tarkistettiin valvontaa koskevia säännöksiä ja selvennettiin riippumattomuutta koskevia säännöksiä esiin tulleiden epäselvyyksien vuoksi. (HE 113/1998 vp, yleisperustelut kohta 2.1 ja 2.2.)

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta ehti olla voimassa noin 15 vuotta ennen sen kumoamista. Lain voimassaollessa siihen tehtiin muutamia päivityksiä koskien muun muassa katsastustoimiluvan hakijan asiantuntemusta, toimiluvan laajuutta ja toimiluvan saamisen edellytyksiä (Laki ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain muuttamisesta 1102/2002 3 ja 7 §; laki ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta 353/2005 5 §). Vuoden 2010 tammikuun alusta Ajoneuvohallintokeskuksen tehtävät siirrettiin uudelle Liikenteen turvallisuusvirastolle, Trafille. Sen tehtävinä on muun muassa huolehtia liikennejärjestelmien yleisestä turvallisuudesta ja turvallisuuden kehittämisestä, antaa lupia, hyväksyntöjä ja muita päätöksiä sekä hoitaa valvontaa toimivaltansa puitteissa. (Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta 863/2009, 2 ja 7 §.)

5 KATSASTUSLUPALAIN UUDISTUS

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013) astui voimaan 1.7.2014. Edellisiin lakeihin verrattuna suurimmat muutokset uuteen lakiin olivat tiukoista riippumattomuusvaatimuksista luopuminen määräaikaikatsastuksen osalta sekä kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastuslupien eriyttäminen. Uuden lain myötä katsastuksessa hylätty ajoneuvo voidaan jälkitarkastaa millä tahansa katsastustoimipaikalla (Ajoneuvolaki 1090/2002 59 §). Uusi laki mahdollistaa auton huoltamisen, korjaamisen ja katsastamisen samassa paikassa. Uuden lain myötä katsastustoimipaikalle voidaan myöntää myös vain kevyiden ajoneuvojen katsastusta koskeva toimilupa. Katsastustoimiluvan määräaikaaisuudesta luovuttiin ja laadun varmistamiseksi katsastustoimipaikoilta edellytetään SFS-EN ISO 9001 tai uudempaa kyseisen standardin mukaista laadunhallintajärjestelmää. Liikenteen turvallisuusvirasto alkaa ylläpitää julkista katsastuspalvelurekisteriä, jossa on tiedot katsastuslupien haltijoista ja niiden katsastuspalveluihin liittyvistä asioista. (Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastus- ja yksittäishyväksyntätehtävien järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi 17/2013 vp, 1.) Seuraavissa alaluvuissa keskitytään lain sisältöön ja sen kehitykseen.

5.1 Katsastuslupa ja sen myöntäminen

Koska katsastustoiminnan keskeisinä yhteiskunnallisina tavoitteina ovat liikenneturvallisuuden parantaminen, ajoneuvokaluston taloudellisen käyttöiän pidentäminen ja ympäristön suojeluun vaikuttaminen, on tärkeää, että asiakas voi luottaa mihin tahansa katsastustoimintaa harjoittavaan yhteisöön ja tietää saavansa samanlaista asiantuntevaa palvelua miltä tahansa toimijalta. Tämän vuoksi oli tärkeää tarkasti säätää millä edellytyksillä toimiluvan katsastustoiminnan harjoittamiselle voi saada, miten toimintaa valvotaan ja missä tilanteissa toimilupa olisi peruutettava. (HE 180/1993 vp, yleisperustelut kohta 2.1.) Nykyisin katsastuksen osia voi suorittaa myös muu kuin katsastusluvan haltija (tarkastuspaikka). Tällaisia osia ovat ajoneuvon pakokaasupäästöjen mittaaminen, jarrujärjestelmien, vetokytkimien ja nopeudenrajoittimien tarkastukset sekä muut katsastustehtävän vähäiset osat. Tarkastuspaikalla tulee kuitenkin olla käytettävissään tarvittavat toimitilat, riittävä tarkastuslaitteisto sekä pätevä ja asiantunteva henkilöstö. Tarkastuspaikkojen valvontaa suorittaa Liikenteen turvallisuusvirasto. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 5 §.)

Katsastuslupalakien voimassa ollessa ei ole katsottu tarpeelliseksi suorittaa tarveharkintaa toimilupia myönnettäessä. Jokaiselle hakijalle, joka täyttää lain edellyttämät vaatimukset, myönnetään

katsastuslupa. (Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista 1372/1993 3 §; Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista 1593/1995 3 §; Laki ajoneuvojen katsastusluvista 1099/1998 3 §; Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 7 §.) Jo alusta alkaen yleisenä edellytyksenä toimiluvan saamiselle on ollut, että hakija on luotettava, asiantunteva, vakavarainen ja riippumaton. Hakijan on täytynyt myös olla kykenevä varmistamaan toiminnan riittävän korkea laatu, asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu ja asianmukainen tietosuojaa. (Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista 1371/1993 3 §.)

Vuoden 2014 heinäkuun alusta lähtien katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on ollut, että hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Vuoden 1996 laissa säädettiin, ettei toimilupaa voitu myöntää virastolle, laitokselle tai oppilaitokselle, joka on valtion, kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämä. Tästä kiellosta luovuttiin ja nykyisin toimilupa voidaan myöntää myös edellä mainituille tahoille. Hakija ei saa olla konkurssissa ja hakijan ollessa luonnollinen henkilö, täytyy hänen olla täysi-ikäinen eikä hänen toimintakelpoisuuttaan saa olla rajoitettu. Hakijan ja hakijan palveluksessa olevien henkilöiden tulee olla luotettavia. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 7 §.) Tähän luotettavuusvaatimukseen ja muihin hakijaa ja hakijan työntekijöitä koskeviin vaatimuksiin palataan tarkemmin alaluvussa 5.4.

Hakijalla täytyy olla riittävät toimitilat ja katsastuslaitteet asianmukaisen katsastuksen suorittamiseksi. Näiden lisäksi toimipaikalta täytyy löytyä toimiva internet-yhteys ja ajoneuvoliikennerekisterin käyttöoikeudet. Hakijalta edellytetään kykyä huolehtia asianmukaisesta tietosuojasta, esimerkiksi näyttöpäätteet eivät saa olla sijoitettuina niin, että ulkopuolinen voi nähdä salassa pidettävää tietoa. Myös asiapapereiden säilyttäminen tulee tapahtua niin, ettei ulkopuolisella ole mahdollisuutta saada salassa pidettäviä asiakirjoja haltuunsa. (HE 17/2013 vp, 38.)

Luvan myöntämisen edellytyksenä on myös vastuuvakuutuksen ottaminen. Vastuuvakuutuksella korvataan katsastustoiminnan mahdollisesti aiheuttamat vahingot ajoneuville. Vastuuvakuutuksen täytyy olla riittävän suuri ottaen huomioon katsastustoiminnan laatu ja laajuus. Kyseisellä vaatimuksella korvattiin aikaisempien lakien vaatimus hakijan vakavaraisuudesta. (HE 17/2013 vp, 38.)

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013) eriytti kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastusluvut toisistaan. Aikaisemmin katsastustoimipaikan on täytynyt katsastaa sekä kevyitä että raskaita ajoneuvoja. Kuitenkin vuoden 1999 lupalain mukaan katsastustoimipaikan sivutoimipisteellä ei edellytetty raskaiden ajoneuvojen katsastamista, vaan siellä voitiin suorittaa halutessaan

pelkästään kevyiden ajoneuvojen katsastuksia (HE 113/1998 vp, yksityiskohtaiset perustelut 15 §). Kevyellä ajoneuvolla tarkoitetaan M₁-luokan ajoneuvoa, jonka kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia, sekä N₁-, L-, O₁- ja O₂-luokan ajoneuvoa ja maastoajoneuvoa. Raskaalla ajoneuvolla tarkoitetaan M₁-luokan ajoneuvoa, jonka kokonaismassa on yli 3,5 tonnia, sekä N₂-, N₃-, M₂-, M₃-, O₃-, O₄-, T- ja C-luokan ajoneuvoa, liikennetraktoria ja moottoriyökonetta. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013, 3 §.)

Uuden lain myötä katsastustoimipaikan ei tarvitse enää katsastaa sekä kevyitä, että raskaita ajoneuvoja vaan katsastustoimipaikka voi hakea yhtä tai useampaa lupaa seuraavista neljästä lupalajista:

- 1) Kevyiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastus
- 2) Raskaiden ajoneuvojen määräaikais- ja valvontakatsastus
- 3) Kevyiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastus
- 4) Raskaiden ajoneuvojen määräaikais-, valvonta-, rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastus (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013, 6 §.)

Hallituksen esityksessä (17/2013) todetaan, että vanha toimilupajärjestelmä ei ottanut huomioon, että eri ajoneuvoluokkiin kuuluvia ajoneuvoja on rekisterissä toisistaan hyvin poikkeavia määriä. Esimerkiksi kevyen kaluston katsastuksia suoritetaan 15 kertainen määrä raskaaseen kalustoon verrattuna. Tämän vuoksi on perusteltua, että kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastustoimipaikkojen määrä poikkeaa toisistaan. Uusi toimilupajärjestelmä tuo säästöjä muun muassa niille toimipaikoille, joilla ei juurikaan ole käynyt raskasta kalustoa. (HE 17/2013 vp, 36.)

Edellä mainittujen lupalajien myöntämisen edellytykset poikkeavat toisistaan. Katsastustoiminnan riippumattomuutta, muun muassa ajoneuvojen tai niiden osien valmistukseen tai maahantuontiin, on pidetty tärkeänä, siksi etteivät riippuvuussuhteet aiheuttaisi ylimääräisiä hylkäyksiä tai korjaustoimenpiteitä ja näin ollen johda katsastustoiminnan kyseenalaistamiseen (HE 180/1993 vp, yksityiskohtaiset perustelut 5 §). Vanhoista tiukoista riippumattomuusvaatimuksista kuitenkin uuden lain myötä luovuttiin pelkästään määräaikais- ja valvontakatsastuksia suorittavien katsastustoimipaikkojen osalta. Riippumattomuusvaatimus on edelleen voimassa rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia suorittavien katsastustoimipaikkojen osalta. Riippumattomuusvaatimuksen poistaminen mahdollistaa katsastustoimipaikalla harjoitettavan muun muassa autokorjaamotoimintaa ja vastavuoroisesti autokorjaamolla harjoitettavan katsastustoimintaa, mikäli autokorjaamo täyttää kaikki katsastustoimipaikalta edellytetyt vaatimukset. Näin ollen toimitilojen käyttö tehostuu myös

hiljaisina aikoina ja varsinkin haja-asutusalueilla palvelujen saatavuus paranee. (HE 17/201 vp, 36.) Katsastustoiminnan ja mahdollisen muun toiminnan tulee olla organisoitu siten, ettei muu ajoneuvoihin liittyvä toiminta pysty vaikuttamaan katsastuksen lopputulokseen. Hallituksen esityksessä (17/2013) linjataan, että tällaisena organisoitumisena voidaan pitää organisaatorakennetta, jossa katsastustoiminnan ja muun toiminnan työn johto ja valvonta on järjestetty erillisinä toisistaan. (HE 17/2013 vp, 37.)

Toiminnan riittävän korkean laadun varmistamiseksi voimaan tullut laki edellyttää katsastustoimipaikalla olevan SFS-EN ISO 9001:2008, tai tätä uudemman vastaavan standardin mukainen, sertifioitu laadunhallintajärjestelmä. Jo edellisten lakien voimassaollessa riittävä laatu on tullut varmistaa laatukäsikirjalla. Laatukäsikirjan merkitys on kuitenkin jäänyt hyvin vähäiseksi, sillä toimivaa laatuja järjestelmää ei ole edellytetty. Laatuja järjestelmä edellyttää laadun jatkuvaa ylläpitämistä ja parantamista, koska sitä valvotaan säännöllisesti. Sertifiointit suorittaa akkreditoitu sertifiointielin. (HE 17/2013 vp, 37.)

Katsastustoimiluvan hakeminen on pääosin samanlainen prosessi kuin aiemmissakin laeissa. Toimilupahakemukseen on liitettävä:

- 1) yhtiömuodossa toimivalta hakijalta kaupparekisteriote tai muu vastaava selvitys sekä selvitys omistussuhteista;
- 2) tieto siitä, millaista 6 §:ssä tarkoitettua lupaa haetaan;
- 3) tieto paikasta, jossa toimintaa ryhdytään harjoittamaan;
- 4) selvitys siitä, miten hakija varmistaa toimintansa riittävän korkean laadun, ja selvitys laadunhallintajärjestelmän sertifiointista 7 §:n 1 momentin 5 kohdassa mainitun standardin mukaisesti;
- 5) tieto katsastustoiminnasta vastaavasta henkilöstä;
- 6) selvitys siitä, miten hakijan on tarkoitus toteuttaa yhteydet ajoneuvoliikennerekisteriin ja miten hakija huolehtii asianmukaisesta tietosuojasta;
- 7) selvitys siitä, miten toimitilat, laitteet sekä katsastustoiminnasta vastaava henkilö, katsastajat ja 9 §:ssä tarkoitettut henkilöt täyttävät hakemuksen mukaisen toiminnan vaatimukset;
- 8) selvitys vastuuvakuutuksesta;
- 9) arvio katsastustoiminnan aloittamisajankohdasta. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 13 §.)

Aikaisemmin toimilupahakemuksessa edellytettiin ilmoitusta kunnasta, jossa toimintaa aletaan harjoittamaan. Vuoden 2014 katsastuslupalalla edellytetään käytännössä katsastustoimipaikan katuosoitteen ilmoittamista, missä toimintaa aletaan harjoittamaan. Laadun varmistamisen osalta vaaditaan selvitys laadunhallintajärjestelmästä, jonka on oltava jo aiemmin mainitun ISO 9001:2008

tai uudemman vastaavan standardin mukainen. Uuden lain myötä hakemuksessa täytyy ilmoittaa katsastustoiminnan aloittamisajankohta. (HE 17/2013 vp, 43.) Katsastustoiminta on aloitettava kuuden kuukauden sisällä katsastusluvan myöntämisestä. Asiallisesti hyväksyttävästä syystä määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää. Vuoden 1999 toimilupalain mukaan toimilupa raukesi, ellei toimintaa aloitettu määrätyssä ajassa. Uudella lailla toimilupa voidaan peruuttaa määräajaksi tai kokonaan, mikäli katsastustoimintaa ei aloiteta kuuden kuukauden sisällä tai katsastustoimipaikalla ei harjoiteta säännöllistä katsastustoimintaa. (HE 17/2013 vp, 49.)

Katsastusluvan myöntäjänä toimii Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi. Ennen luvan myöntämistä Trafi tarkistaa katsastustoimipaikan tilat ja laitteet ja toteaa ne vaatimusten mukaisiksi. Trafi myös tarkistaa katsastusluvan myöntämisen edellytysten täyttymisen. Aiemmin katsastuslupa myönnettiin enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Nykyisen palveludirektiivin mukaan katsastusluvut on myönnettävä toistaiseksi voimassa olevina. (HE 17/2013 vp, 44.)

5.2 Katsastustoiminnan valvonta ja rangaistukset

Trafi valvoo katsastustoimintaa. Valvonnan piiriin kuuluu katsastuspalveluiden alueellinen tarjonta, katsastuksesta perittävien maksujen kehitys ja katsastustoiminnan muun harjoittamisen seuranta. Katsastuspalvelurekisterin avulla seurataan katsastustoimintaa, koska sieltä saadaan ajantasaista ja luotettavaa tietoa katsastushinnoista, saatavuudesta ja niiden kehityksestä. Katsastuspalvelurekisteri on Trafín automaattisen tietojenkäsittelyn avulla internetissä ylläpitämä rekisteri. Rekisteri on kaikkien käytettävissä Trafín sähköisessä palvelussa. Katsastusluvan haltijat tallettavat rekisteriin itse seuraavat tiedot:

- 1) katsastustoimipaikan nimi, sijainti ja yhteystiedot;
- 2) katsastuslajeittain palveluajat, jolloin katsastustoimipaikalla on yleisesti saatavissa katsastuspalveluita;
- 3) tiedot tarjottavista katsastuspalveluista ja niistä yleisesti perittävistä maksuista ajoneuvoluokittain ja katsastuslajeittain. (laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 26 §.)

Trafi hyödyntää rekisteriä julkaisemalla erilaisia hintatietoja, tilastoja ja tiedotteita. Katsastusrekisteriä koskeva pykälä tulee voimaan vasta 2015 vuoden heinäkuun alusta. (HE 17/2013 vp, 52–53.)

Vuoden 2014 katsastuslupalakiin lisättiin myös katsastusluvan haltijan velvollisuus antaa Trafín pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä tiedot:

- 1) luvanhaltijan kirjanpidosta
- 2) varainhallinnasta
- 3) hallinnosta
- 4) tilojen ja laitteiden vuokrauksesta
- 5) katsastuksia suorittavista henkilöistä
- 6) harjoitetusta katsastustoiminnasta
- 7) katsastustoiminnan valvontaa, seurantaa ja tutkimustoimintaa varten tiedot edellisen ja kuluvan vuoden katsastuksista perityistä keskimääräisistä maksuista katsastuslajeittain ja ajoneuvoluokittain (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 38 §.)

Salassapitosäännösten estämättä Trafi voi uuden lain myötä antaa rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia koskevia asiakirjoja katsastustoimipaikoille katsastusten suorittamiseksi. Kyseisiä asiakirjoja säilytetään Trafien tiloissa ja ne on toimitettava Trafille mahdollisimman pian katsastuksen suorittamisen jälkeen. Määräaikaikatsastusta koskevia asiakirjoja täytyy säilyttää katsastustoimipaikalla vähintään kaksi vuotta ja muita, kuin edellä mainittuja, asiakirjoja tulee säilyttää 15 vuotta. Trafien täytyy raportoida seurannasta saatuja tuloksia liikenne- ja viestintäministeriölle vuosittain. Seurannasta saatuja tietoja käytetään lainsäädännön kehittämiseen ja esimerkiksi alan tutkimuksiin. (HE 17/2013 vp, 53 ja 55.)

Trafi valvoo katsastustoiminnan lisäksi myös katsastustoimipaikkoja. Aiemman lain mukaan toimilupa oli voimassa vain viisi vuotta kerrallaan. Viiden vuoden välein toimiluvan edellytykset tarkistettiin ja lupa uusittiin. Vuoden 2014 katsastuslupalain myötä toimilupa on toistaiseksi voimassaoleva. Tämän vuoksi Trafi on velvollinen viiden vuoden välein tarkistamaan, että katsastustoimiluvan ja koulutusluvan haltijat täyttävät luvan saamisen edellytykset. (HE 17/2013 vp, 55–56.)

Katsastustoiminnan hyvän laadun varmistamiseksi Trafille annettiin uudella lailla oikeus pysäyttää vasta katsastettu ajoneuvo ja suorittaa kyseiselle ajoneuvolle juuri suoritettua katsastusta vastaava tarkastus (valvontakatsastus). Tarkastuksen edellytyksenä on, että Trafi on havainnut tai saanut muutoin tiedon, että ajoneuvon kunnossa tai säännöstenmukaisuudessa on ilmeisesti sellainen vika tai puute, jonka vuoksi ajoneuvo olisi pitänyt hylätä edellisessä katsastuksessa. Perustellusta syystä valvontakatsastus voitaisiin suorittaa myös ajoneuvolle, joka on katsastettu ennen uuden lain voimaantuloa 1.7.2014. (HE 17/2013 vp, yksityiskohtaiset perustelut, 56–58.)

Trafien on peruutettava katsastuslupa määräajaksi tai kokonaan, jos katsastustoimipaikalla ei harjoiteta säännöllistä katsastustoimintaa tai toimintaa ei harjoiteta katsastuspalvelurekisteriin tehdyn

ilmoituksen mukaisesti. Katsastuslupa on peruutettava myös, jos katsastusluvun haltija tai katsastustoimipaikalla katsastuksia suorittava henkilöstö ei täytä heille säädettyjä vaatimuksia. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 43 §.) Trafi voi peruuttaa katsastusluvun määräajaksi tai kokonaan, jos:

- 1) katsastuksessa on hyväksytty liikenteessä käytettäväksi ajoneuvoja, jotka eivät ilmeisen selvästi ole olleet säännösten ja määräysten mukaisia;
- 2) katsastuksessa on hylätty ajoneuvoja, joiden kaikkia ilmeisiä vikoja tai puutteita ei ole huomioitu;
- 3) katsastuksessa on tarpeettomasti edellytetty korjattavaksi ajoneuvojen vikoja tai puutteita;
- 4) katsastuksissa havaittujen vikojen tai puutteiden määrä taikka katsastuksessa ensimmäisellä kerralla hylättyjen ajoneuvojen suhteellinen osuus perusteettomasti poikkeaa merkittävästi toimipaikalla katsastajakohtaisesti tai yleisestä valtakunnallisesta tasosta taikka toimipaikalle katsastukseen esitettyjen ajoneuvojen tosiasiallisesta kunnosta;
- 5) katsastuksessa on laiminlyöty ajoneuvojen verotukseen liittyvää valvontaa tai muutoin jätetty suorittamatta tehtävä, joka on erikseen säädetty suoritettavaksi katsastuksen yhteydessä; taikka
- 6) toiminnassa on rikottu 23 §:ssä säädettyä tasapuolisuusvaatimusta tai muuta tässä laissa tai sen nojalla säädettyä tai määrättyä vaatimusta (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 43 §.)

Jos luvan peruuttaminen olisi kohtuutonta, tulee peruuttamisen sijasta antaa huomautus tai kirjallinen varoitus. Jos katsastusluvun peruuttamisen, huomautuksen tai kirjallisen varoituksen antamisen perusteena oleva laiminlyönti tai puute on korjattavissa, tulee luvanhaltijalle antaa kohtuullinen määräaika asian korjaamiseen. (HE 17/2013 vp, 59.)

Vuoden 2014 katsastuslupalaiilla annettiin Trafille oikeus puuttua katsastajan toimintaan, jos katsastajan katsastustoiminnassa havaitaan puutteita. Tällä korostetaan katsastajan omaa vastuuta tekemistään päätöksistä ja tehostetaan Trafian valvonnan mahdollisuuksia. Katsastajalle voidaan antaa kielto suorittaa katsastuksia enintään kuuden kuukauden määräajaksi. Kiellon määrittämisen perusteet ovat samat kuin edellä mainitut katsastusluvun peruuttamisperusteet pois lukien 4 kohta. Katsastajalta tai katsastustoimipaikalta voidaan välittömästi, toiminnassa havaittujen puutteiden tai laiminlyöntien vuoksi, myös väliaikaisesti estää ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmän käyttö ja tietojen tallentaminen tietojärjestelmään. Väliaikainen kielto olisi voimassa niin kauan, kunnes asia on ratkaistu. Katsastuksessa käytettävä toimitila tai yksittäisiä, katsastuksessa käytettäviä, laitteita voidaan asettaa käyttökieltoon tai niiden käyttöä voidaan rajoittaa, mikäli ne eivät täytä niille asetettuja vaatimuksia. (HE 17/2013 vp, 59.)

5.3 Katsastusten suorittamisen yleiset vaatimukset ja toimitilat sekä laitteet

Katsastustoiminta on perustuslain 124 §:n mukainen julkinen hallintotehtävä (HE 17/2013 vp, 49). Tämän vuoksi on tärkeää, että katsastustoimintaa hoidetaan tasapuolisesti ja mitään asiakaskuntaa syrjimättä. Katsastukset on suoritettava auton merkistä, mallista, käyttöönottoajankohdasta ja muista vastaavista syistä riippumatta. Katsastustoiminnasta vastaavaan henkilöön ja katsastajaan katsastukseen liittyvissä tehtävissä sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 52 §). Virkavastuun vuoksi katsastustoiminnasta vastaavaan henkilöön ja katsastajaan sovelletaan katsastuksia suorittaessa hallintolain (434/2003) 28 §:ää esteellisyydestä. Katsastustoiminta on järjestettävä niin, etteivät muut seikat kuin ajoneuvon kunto ja säännösten- ja määräystenmukaisuus voi vaikuttaa katsastuksen lopputulokseen. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 23 §.)

Katsastustoimipaikkojen, jotka tarjoavat myös muita palveluja, tulee tarjota erikseen ja erikseen hinnoiteltuna katsastusta luvan mukaisille ajoneuvoluokille. Katsastus ja ajoneuvon kohdistuva muu toimenpide on erotettava ajallisesti ja muutoinkin selvästi toisistaan. Tämä vaatimus parantaa kuluttajien valinnan vapautta ja tasapuolista kohtelua. Vaatimuksella pyritään myös välttämään turhien korjausten tekeminen kesken katsastuksen ja näin ollen parantamaan kuluttajien luottamusta siihen, ettei katsastuksen hylkäämiseen vedoten pyrittäisi myymään katsastustoimipaikalta saatavaa muuta palvelua. Kuluttajalla täytyy olla mahdollisuus suorittaa vaadittavat korjaustoimenpiteet myös muussa toimipaikassa. Myös katsastuksen hylkäys- ja vikatilastojen seurannan vuoksi on tarkoituksenmukaista pitää katsastustoiminta ja korjaustoiminta erillään toisistaan. (HE 17/2013 vp, 50.) Katsastuspäätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta hallintolain (586/1996) säädösten mukaisesti (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 53 §).

Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä (TRAFI/597/03.04.03.00/2013) säädetään katsastustoimipaikan toimitiloista. Kevyiden ajoneuvojen katsastukseen käytettävät toimitilat tulee olla sellaiset, että siellä voidaan katsastaa mitoiltaan vähintään 2,5 metriä leveä, 3 metriä korkea ja 6 metriä pitkä ajoneuvo. Raskaita ajoneuvoja katsastavan toimipaikan tilojen tulee olla sellaiset, että siellä voidaan katsastaa mitoiltaan vähintään 2,6 metriä leveä, 4,4 metriä korkea ja 25,25 metriä pitkä ajoneuvoyhdistelmä. Ajoneuvon tarkastus tulee voida suorittaa sisätiloissa ja yhdessä paikassa ajoneuvon punnitusta lukuun ottamatta. Samaan katsastustoimipaikkaan kuuluvien toimitilojen välinen ajomatka saa olla enintään 10 kilometriä ja tiloista toiseen ajettaessa saa kulua enintään 15 minuuttia. Samassa määräyksessä säädetään myös katsastustoimipaikalla vaadittavista

laitteista. Vaadittavia laitteita ovat muun muassa henkilö- ja pakettiautojen heilahtelunvaimentimien testauslaite, jarrudynamometri sekä keventimellä ja vällystentarkistuslaitteella varustettu ajoneuvonostin tai tarkastuskuilu.

5.4 Hakijaa ja hakijan palveluksessa olevia henkilöitä koskevat vaatimukset

Katsastuslupalaki asettaa monia vaatimuksia katsastusluvan hakijalle ja hänen palveluksessaan oleville henkilöille. Katsastuslupalaeilla on haluttu asettaa tarkat vaatimukset hakijan luotettavuudelle, riippumattomuudelle ja koulutukselle. Näillä vaatimuksilla varmistetaan katsastustoiminnan korkea laatu ja parannetaan ihmisten luottamusta katsastustoimintaa kohtaan.

5.4.1 Luotettavuus

Hakijan tai yhtiömuodossa toimivan hakijan määräävässä asemassa olevien henkilöiden tulee olla luotettavia. Määräävässä asemassa katsotaan olevan ainakin:

- 1) Hallituksen jäsenet ja varajäsenet
- 2) Toimitusjohtaja
- 3) Avoimen yhtiön yhtiömiehet
- 4) Kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet
- 5) Osakeyhtiön osakas, jolla osake-enemmistö
- 6) Osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaisesti määräävässä asemassa oleva henkilö
- 7) Muiden sopimusten mukaisesti määräävässä asemassa oleva henkilö (HE 17/2013 vp, 40.)

Verrattuna aikaisempiin lakeihin, uusi laki asettaa tiukemmat ehdot hakijan luotettavuudelle. Luotettavuutta koskevat vaatimukset ovat tiukentuneet jokaisen lain myötä. Vuoden 2014 lakiin säädettiin, että hakija voisi pyytää Liikenteen turvallisuusvirastoa selvittämään voidaanko hakijaa tai muuta edellä mainittua henkilöä pitää luotettavana. Tällä halutaan turvata, ettei hakija turhaan hae muun muassa rahoitusta tai toimitiloja, vaikka ei voisi toimilupaa edes saada. (HE 17/2013 vp, 41.)

Hakijaa tai muuta edellä mainittua henkilöä ei pidetä luotettavana, jos hänet on tuomittu:

- 1) kymmenen viimeisen vuoden aikana vähintään kahden vuoden pituiseen vankeusrangaistukseen;
- 2) viiden viimeisen vuoden aikana rangaistukseen vakavasta ajoneuvojen katsastusta, rekisteröintiä, verotusta, kirjanpitoa tai varainhallintaa koskevien

säännösten rikkomisesta taikka yli kuuden kuukauden, mutta alle kahden vuoden pituiseen vankeusrangaistukseen muusta rikoksesta, jonka katsotaan osoittavan henkilön tai yhtiön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan katsastustoimintaa; taikka

- 3) kolmen viimeisen vuoden aikana enintään kuuden kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen tai toistuvasti sakkorangaistukseen rikoksista, joiden katsotaan osoittavan henkilön olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan katsastustoimintaa (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 9 §.)

Hakijaa tai muuta edellä mainittua henkilöä ei myöskään pidetä luotettavana:

- 1) rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajan, jos näillä voi olla vaikutusta hakijan tai henkilön edellytyksiin hoitaa tehtäväänsä;
- 2) enintään viiden vuoden ajan aiemman toiminnan perusteella, jos hakija tai henkilö on toiminnallaan aiheuttanut muusta kuin tässä pykälässä tarkoitusta syystä katsastusluvan peruuttamisen 43 §:n 2 ja 3 momentin nojalla; taikka
- 3) jos viimeisen viiden vuoden aikana hakijan tai henkilön toiminnan vuoksi on annettu toistuvasti katsastustoiminnan harjoittamiseen liittyviä huomautuksia tai kirjallisia varoituksia taikka hakijaa tai henkilöä on 44 §:n nojalla kielletty suorittamasta katsastuksia (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 9 §.)

Katsastustoiminnasta vastaavan henkilön ja katsastajan luotettavuudesta haluttiin uuteen lakiin säätää oma pykälä. Henkilöiden tulisi olla luotettavia samalla tavalla kuin hakijankin. Katsastustoiminnasta vastaavan henkilön ja katsastajan luotettavuuden arviointiin vaikuttaisi myös kolmen viime vuoden aikana toistuvasti saadut sakkorangaistukset muista liikenne rikoksista, kuin liikenne rikkomuksista. Henkilöä ei myöskään voitaisi pitää luotettavana, jos viiden viimeisen vuoden aikana hänen toimintansa vuoksi on 44 §:n nojalla annettu toistuvasti katsastustoiminnan harjoittamiseen liittyviä huomautuksia tai kirjallisia varoituksia taikka häntä on 44 §:n nojalla kielletty suorittamasta katsastuksia. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 15 §.)

Luotettavuusarviointi olisi samankaltainen kuin katsastusluvan hakijalla. Pykälän mukainen sopimattomuus arvioitaisiin tapauskohtaisesti. Liikenne rikkomuksia ei otettaisi huomioon luotettavuutta arvioitaessa. Rahanpesurikokset ja velallisen rikokset otettaisiin lähtökohtaisesti huomioon vain katsastustoiminnasta vastaavan henkilön osalta. Koska katsastusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että katsastajalla on katsastusoikeuksiinsa kuuluvien ajoneuvojen ajo-oikeus, ei ajokiellon tuomittu henkilö voi toimia ajokiellon voimassaoloaikana katsastajana eikä katsastustoiminnasta vastaavana henkilönä. (HE 17/2013 vp, 44–46.)

Liikenteen turvallisuusvirasto voi katsastustoiminnasta vastaavaan henkilön tai katsastajan pyynnöstä päättää onko kyseinen henkilö lain vaatimalla tavalla luotettava. Liikenteen turvallisuusvirasto voi myös omasta aloitteestaan tarvittaessa tehdä päätöksen. Sakkorangaistukseen tuomittu, katsastuksesta vastaava henkilö tai katsastaja, voidaan katsoa olevan sopimaton suorittamaan katsastustehtäviä enintään kuuden kuukauden ajan. (HE 17/2013 vp, 46.)

5.4.2 Riippumattomuus

Katsastustoiminnan riippumattomuutta, muun muassa ajoneuvojen tai niiden osien valmistukseen tai maahantuontiin, on pidetty tärkeänä, etteivät riippuvuussuhteet aiheuttaisi ylimääräisiä hylkäyksiä tai korjaustoimenpiteitä ja näin ollen johtaisi katsastustoiminnan kyseenalaistamiseen (HE 180/1993, yksityiskohtaiset perustelut 5 §). Kuten jo aiemmin todettiin, tiukka riippumattomuusvaatimus määräaikais- ja valvontakatsastusluvan osalta poistui. Määräaikaiskatsastuksen ja korjaamotoiminnan yhdistäminen kuitenkin edellyttää, että toiminta on organisoitu siten, ettei muu toiminta pääse vaikuttamaan katsastuksen lopputulokseen. Riippumattomuusvaatimukset ovat edelleen voimassa rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusluvan osalta. Hakija taikka yhtiömuodossa toimivaan hakijaan määräävässä asemassa oleva ei saa harjoittaa tai olla kaupallisesti, taloudellisesti tai muuten riippuvuussuhteessa siihen, joka harjoittaa:

- 1) ajoneuvojen tai niiden osien valmistusta, maahantuontia, kauppaa, suunnittelua, markkinointia, korjausta tai huoltoa;
- 2) vakuutustoimintaan liittyvää ajoneuvojen vahinkotarkastustoimintaa; taikka
- 3) luvanvaraista liikennettä (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 597/2013 11 §.)

Riippuvuussuhteena ei kuitenkaan pidetä toimitilojen tai laitteiden vuokrausta edellä mainittuja toimia harjoittavalta tai harjoittajalle. Riippuvuussuhdetta ei aiheuta myöskään toimiminen ajoneuvolain (1090/2002) 47 ja 48 §:n mukaisena tutkimuslaitoksena tai hyväksyttynä asiantuntijana. Vuoden 1999 lakiin verrattuna riippumattomuusvaatimukseen tuli hieman lievennystä. Riippumattomuutta ei edellytetä hakijan palveluksessa olevalta henkilöltä. (HE 17/2013 vp, 42.)

Hallituksen esityksessä rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksien riippumattomuusvaatimukseen pysyttämistä perusteltiin katsastuksien luonteiden eroavaisuuksilla. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksissa on kyse ajoneuvon vaatimustenmukaisuuden arvioinnista. Se on yleensä

kertaluontoista. Määräaikaikatsastus sen sijaan on säännöllisin väliajoin toistuvaa ajoneuvon kunnon ja rekisterimerkintöjen tarkastamista. (HE 17/2013 vp, 42.)

5.4.3 Koulutus ja pätevyys

Jo ensimmäisestä katsastuslupalaista lähtien katsastustoiminnasta vastuunalaisen henkilön tuli käytännössä olla vähintään teknillisen koulun autoalan teknikkotutkinnon suorittanut ja tämän lisäksi hänellä tuli olla riittävä käytännön kokemus katsastus- tai muista teknisistä tarkastustehtävistä (HE 180/1993, yksityiskohtaiset perustelut 3 §). Asiasta säädettiin aluksi vain Liikenneministeriön päätöksessä ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista (1372/93). Katsastuslupalakiin vaatimukset katsastusluvan hakijan ja hakijan palveluksessa olevien henkilöiden koulutus ja pätevyysvaatimuksista tuli vuonna 1996. (Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista 1593/1995 5 ja 11 §.)

Vuoden 2014 katsastuslupalaki edellyttää katsastajalta peruskoulutusta ja jatkokoulutusta. Katsastajalta edellytetään myös alalle soveltuvaa korjaamokokemusta ajoneuvoista tai vastaavaa kokemusta sekä jatkokoulutukseen liittyvää käytännön kokemusta katsastustehtävistä. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 17 §.) Katsastajan peruskoulutusvaatimus uudistettiin vuoden 2014 lakiin. Edellinen laki edellytti peruskoulutuksena vähintään teknillisen oppilaitoksen autotekniikan opintolinjan tai vastaavan soveltuvan teknikkotason tutkinnon suorittamista. Teknikkokoulutuksen loputtua uusia tekniikkoja ei enää valmistu. Tästä syystä alalle tulevilta vaadittiin käytännössä insinööritason tutkintoa. Koulutusvaatimus siis nousi katsastuslupalakia muuttamatta teknikkokoulutuksen päättymisen vuoksi. Uudella lailla koulutusvaatimus säädettiin vanhan teknikkokoulutuksen tasolle. (HE 17/2013 vp, 47.)

Määräaikaikais- ja valvontakatsastuksia suorittavalta katsastajalta edellytetään peruskoulutuksena vähintään:

- 1) tekniikan ammattikorkeakoulututkintoa ja vähintään 30 opintopistettä joko ammattikorkeakoulun ajoneuvotekniikan perus- ja ammattiopintoja tai ammattikorkeakoulun muita soveltuvia konetekniikan perus- ja ammattiopintoja;
- 2) katsastustoimintaan soveltuvaa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitettua erikoisammattitutkintoa; tai
- 3) katsastustoimintaan soveltuvaa, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua ammattitutkintoa. (HE 17/2013 vp, 47.)

Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastuksia tekevältä henkilöltä edellytetään erikoisammattitutkintoa tai yllä mainitun 1 kohdassa tarkoitettua ammattikorkeakoulututkintoa. Teknikkotason tutkinto rinnastetaan ammattikorkeakoulututkintoihin ja erikoisammattitutkintoihin. Teknikkotason tutkinto on riittävä peruskoulutus kaikille katsastuslajeille. (HE 17/2013 vp, 47.)

Trafililla on valtuudet antaa tarkempia määräyksiä koulutusohjelmista, jotka katsotaan soveltuviksi koulutusohjelmiksi. Nykyisen käytännön mukaan alalle soveltuvina ammattikorkeakoulu- ja teknikkotutkintoina voidaan hyväksyä autolinjojen tutkintojen lisäksi kuljetus-, logistiikka- ja konelinjojen tutkinnot, jotka sisältävät riittävän määrän konetekniikan perusopinnot. Erikoisammattitutkintoina voidaan hyväksyä ainakin automekaanikon ja autoalan työnjohdon erikoisammattitutkinnot. Ammattitutkintoina voidaan hyväksyä henkilöauto- ja raskaskalustomekaanikon ammattitutkinnot. (HE 17/2013 vp, 47.)

Uuden lain jatkokoulutusvaatimukset vastaavat pääosin vuoden 1999 lain ja ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta annetun liikenneministeriön päätöksen (201/1999) sisältöä. Lisäkoulutuksen sijasta kuitenkin puhutaan jatkokoulutuksesta. Jatkokoulutuksen tarkasta sisällöstä säädetään Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa ajoneuvojen katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta (199/2014). Kevyiden ajoneuvojen jatkokoulutukseen pääsyn edellytyksenä on kuuden kuukauden korjaamokokemus. Muulta kuin autotekniikan insinööritä ja teknikolta vaaditaan 12 kuukauden kokemus. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 19 §.) Tällä kokemuksella täydennetään henkilöltä puuttuvia ammatillisten opintojen tuomaa osaamista. Erikoisammattitutkinnon ja ammattitutkinnon suorittaneilta vaaditaan kolmen vuoden kokemusta. Tämä kolmen vuoden korjaamokokemus vastaa ammattitutkinnon suorittamiseen johtavan koulutus suunnitelman mukaista tavanomaista korjaamokokemusta ennen ammattitutkinnon suorittamista. (HE 17/2013 vp, 47–48.) Edellytyksenä raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastuskoulutukseen on kuuden kuukauden mittainen kokemus kevyiden ajoneuvojen määräaikaikatsastus- ja valvontakatsastuksista. Raskaiden ajoneuvojen jarrujen laajan tarkastuksen erikoiskoulutukseen pääsyn edellytyksenä on raskaiden ajoneuvojen määräaikaikatsastuskoulutus. Rekisteröinti-, muutos- ja kytkentäkatsastusten erikoiskoulutukseen pääsyn edellytyksenä on kuuden kuukauden käytännön kokemus katsastustehtäviä vastaavien ajoneuvojen määräaikaikatsastuksista. (Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013 19 §.)

Katsastustoiminnasta vastaavan henkilön ammattitaitovaatimus vastaa pääosin katsastushenkilöstön ammattitaitovaatimuksia. Katsastustoiminnasta vastaavalta henkilöltä edellytetään katsastustoimipaikan toimiluvan laajuuden mukaista koulutusta. Lisäksi henkilöllä tulee olla riittävä käytännön kokemus toimiluvan mukaisista katsastuksista. Raskaiden ajoneuvojen katsastustoimipaikan vastaavalta henkilöltä edellytetään jarrujen laajan tarkastuksen erikoiskoulutusta ja käytännön kokemusta kyseisistä tarkastuksista. (HE 17/2013 vp, 49.)

Edellä mainitut kokemusvaatimukset varmistavat katsastushenkilöiden riittävän perusosaamisen ja jatkokoulutuksessa opettavien tietojen ja taitojen omaksumisen. Katsastustoiminnasta vastaavan henkilön kokemusvaatimukset varmistavat, että henkilö on kykenevä valvomaan ja kehittämään katsastustoimipaikalla suoritettavien katsastusten laatua. Vastaavan henkilön tulee myös pystyä opastamaan katsastushenkilöstöä muuttuvista ohjeista ja säännöksistä. Riittävä ammattitaito on tärkeää, sillä katsastuksesta vastaava henkilö ja katsastaja toimivat virkavastuun alaisina. (HE 17/2013 vp, 48–49 ja 60.)

Peruskoulutusvaatimukseen on kuitenkin poikkeus. Vuoden 2014 lakiin otettiin pykälä, joka sallii ammattiaineiden perusopinnot suorittaneiden insinööriopiskelijoiden suorittaa katsastuksia määräaikaisesti. Perusopinnot suorittanut insinööriopiskelija saa suorittaa kevyiden ajoneuvojen katsastuksia kaksi vuotta kevyiden ajoneuvojen katsastuskoulutukseen liittyvän loppukokeen suorittamisesta. Samankaltainen pykälä oli myös aiemmassa vuoden 1999 katsastuslupalaissa. Pysyvän katsastusoikeuden omaavan henkilön läsnäoloa, määräaikaisen katsastajan valvomiseksi, ei edellytetä. Tällä poikkeuksella parannetaan insinööriopiskelijoiden työllistymistä. Poikkeus lisää myös työnantajan halukkuutta ottaa opiskelijoita katsastuskoulutukseen ja näin ollen varmistaa pysyvän työllistymisen. (HE 17/2013 vp, 48.)

6 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Katsastuslupalain uudistuksen vaikutuksia selvitin haastattelemalla kahta autokorjaamoyrittäjää ja kahta katsastustoimintaa harjoittavaa yrittäjää. Haastattelut toteutin teemahaastatteluina, jotta haastateltavat pystyivät vapaasti kertomaan asioita ennalta määriteltyjen teemojen pohjalta. Teemahaastattelurunko oli sama kaikille haastatelluille. Haastattelut nauhoitin, jotta haastateltavan kertomat asiat olisi helppo tarkistaa kirjoitusvaiheessa. Haastattelurunko on opinnäytetyön lopussa liitteenä 1.

Haastattelujen lisäksi tein katsastuspalveluja käyttäville kuluttajille kyselyn katsastuslupalain uudistukseen ja katsastuspalvelujen käyttämiseen liittyen. Kysely oli anonymi nettikysely ja sen julkaisin neljällä suomalaisella autoihin erikoistuneilla keskustelufoorumeilla. Ne olivat ffp.fi, cdlc.co, VAGarena.fi ja AutoStadium.fi. Kyseiset keskustelufoorumit valikoituivat, koska ne ovat erittäin aktiivisia ja niillä on paljon kävijöitä päivittäin. Itse seuraan niitä päivittäin. Kysely oli aktiivisena viiden päivän ajan 5.11. - 9.11.2014. Siihen vastasi 257 henkilöä eripuolilta Suomea. Suurin osa vastanneista oli kuitenkin Etelä-Suomesta. Kyselyyn vastanneista 27 henkilöä asuu Oulun seudulla. Vastaajien ikä vaihteli 18 - 84 vuoden välillä. Vastaajista alle 30-vuotiaita oli 159 henkilöä ja naisia neljä. Suurin osa vastaajista käyttää katsastuspalveluja 1-3 kertaa vuodessa. Kaikista kyselyyn vastanneista 74 prosenttia ei tiennyt uuden ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain sisältöä. Kysely on opinnäytetyön lopussa liitteenä 2.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafille laitoin sähköpostin välityksellä kaksi pyyntöä saada uusimpia tilastoja katsastukseen liittyen. Pyytämiäni ajantasaisia tilastoja, muun muassa katsastuksen hintakehityksestä ja markkinaosuuksista, en ole saanut. Trafín liikennöintiyksikön organisaatioluvatosaston erityisasiantuntija Markku Kärkkäinen sen sijaan vastasi hänelle sähköpostilla lähettämiini kysymyksiin liittyen lupalakiuudistuksen soveltamiseen.

Molemmat korjaamoyrittäjät ja toinen katsastusyrittäjä antoivat luvan käyttää omaa nimeään opinnäytetyössä, mutta toinen katsastusyrittäjä halusi antaa haastattelun nimettömänä. Tämän vuoksi käytän korjaamoyrittäjästä nimitystä korjaamoyrittäjä A ja korjaamoyrittäjä B. Samoin käytän myös katsastusyrittäjästä nimitystä katsastusyrittäjä A ja katsastusyrittäjä B.

Korjaamoyrittäjä A:lla on Oulussa toimiva monimerkkikorjaamo. Yritys on ollut toiminnassa noin 11 vuotta ja yrittäjä itse on ollut alalla jo vuodesta 1986. Korjaamo kuuluu korjaamoketjuun. (Korjaamoyrittäjä A, haastattelu 30.10.2014.) Yrityksen liikevaihto on viimeiset kolme vuotta ollut hieman yli 200 000 euroa (Taloussanomat 2014g, viitattu 9.11.2014). Korjaamoyrittäjä B:llä on Oulussa toimiva monimerkkikorjaamo. Yrityksellä on toimipiste myös Kempeleessä. Yritys on ollut toiminnassa noin 12 vuotta ja sen liikevaihto on noin miljoona euroa. Korjaamo kuuluu korjaamoketjuun. (Korjaamoyrittäjä B, haastattelu 4.11.2014.)

Katsastusyrittäjä A:lla on katsastustoimipiste Oulun seudulla. Nykyinen yritys on ollut toiminnassa vuodesta 1997. Hän on ollut alalla noin 30 vuotta ja toiminut muun muassa erään katsastusyrittäjän johtoryhmässä 14 vuoden ajan. Hän on myös ollut mukana katsastuksen yksityistämiseen johtaneen lakiuudistuksen valmistelussa. (Katsastusyrittäjä A, haastattelu 27.10.2014.) Katsastusyrittäjä B:llä on katsastustoimipiste Oulussa. Yritys on ollut toiminnassa vasta lyhyen aikaa, mutta yrittäjä itse on ollut alalla jo yli 10 vuotta.

6.1 Lakiuudistuksen tavoitteiden toteutuminen

Katsastuslupalain uudistuksen tavoitteina oli katsastushintojen nousun hillitseminen, katsastuspalvelujen tarjonnan lisääminen ja saatavuuden parantaminen sekä kilpailun lisääminen (Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014a, viitattu 29.9.2014). Katsastuspalvelujen tarjonta lisääntyy, jos alalle tulee uusia toimijoita. Samalla myös palvelun saatavuus paranee ja kilpailu lisääntyy. Oulun seudulla yksikään autokorjaamo tai katsastustoimipaikka ei ole laajentanut toimintaansa lain sallimaan katsastus- tai korjaamotoimintaan (korjaamokatsastus) (Klemettilä 2014, 2K1). Lakiuudistuksen jälkeen Oulun seudulle on avautunut kolme vain katsastustoimintaa harjoittavaa katsastustoimipaikkaa (Katsastusyrittäjä A, haastattelu 27.10.2014; Katsastus Team Oy lehtimainos 2014). Koko Suomessa vasta kolme korjaamoa harjoittaa katsastustoimintaa ja neljä lupahakemusta toiminnan aloittamiselle on vireillä. Suurimmat katsastusalan toimijat (A-katsastus, K1-katsastajat) ovat olleet kiinnostuneita varaosakaupan harjoittamisesta, mutta varsinaista korjaamotoimintaa ei ole yksikään katsastusyrittäjä vielä aloittanut. (Kärkkäinen, sähköposti 7.11.2014.)

Katsastusyrittäjä A:n yritys ei ole halunnut lähteä korjaamotoimintaan muun muassa siinä vaadittavan ammattitaidon vuoksi. Hänen mukaansa ainoa vaihtoehto korjaamotoiminnassa olisi monimerkkihullon aloittaminen, mikä vaatisi paljon ammattitaitoa, jotta toiminta olisi laadukasta. Kat-

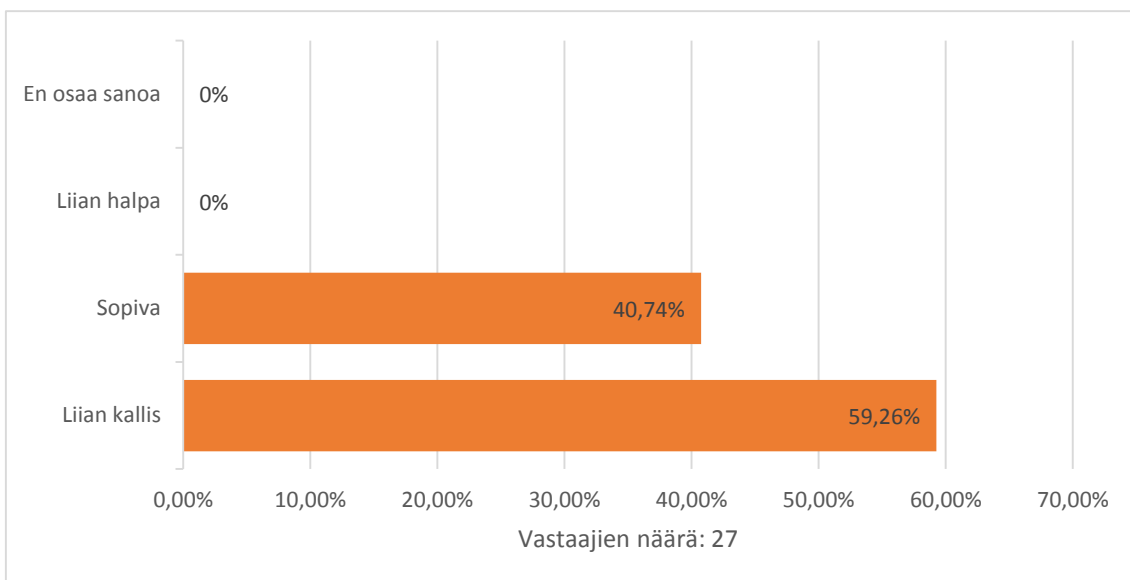
sastusyrittäjä A:n mukaan on parempi tehdä yksi osa-alue hyvin, kuin monta huonommin. Korjaamotoiminnan aloittamiseksi tulisi käytössä olla myös useampi katsastus- ja korjaamolinja, jottei mahdollinen töiden viivästyminen tukkeuttaisi koko toimintaa. Katsastusyrittäjä A uskoo myös kulluttajien luottavan paremmin pelkästään katsastustoimintaa harjoittaviin toimijoihin. Hän uskoo, että korjaamokatsastuksen yhteydessä autosta mahdollisesti löydetään ylimääräisiä vikoja, joita sitten korjataan katsastuksen läpi pääsemiseksi täysin turhaan. Katsastusyrittäjä A:n mukaan kyseinen toiminta on yleistä Saksassa.

Katsastusyrittäjä B ei myöskään ole halukas aloittamaan korjaamotoimintaa. Hänen mukaansa nykyisissä toimitiloissa se ei olisi edes mahdollista. Katsastusyrittäjä B on A:n kanssa samaa mieltä, että korjaamokatsastuksen yhteydessä voi tapahtua jonkinlaista huijaamista. Hänen mukaansa kulluttajilta menee kauan aikaa, että he hyväksyvät kyseisen toiminnan ja käyttävät sitä. Katsastusyrittäjä B ei itse huoltaisi ja katsastaisi autoaan samassa paikassa.

Haastateltujen korjaamoyrittäjien A:n ja B:n yrityksillä olisi toimitilojensa puolesta mahdollista aloittaa katsastustoiminta, mutta molemmat joutuisivat investoimaan useaan katsastuksessa tarvittavaan laitteeseen. Kyseiset laitteet, kuten iskunvaimentimien testilaitte, vaativat korjaamoyrittäjä A:n mukaan suurta investointia. Katsastustoiminnan aloittaminen vaatii myös koulutettuja katsastajia, joten laitteiden lisäksi tulisi investoida myös henkilöstön koulutukseen. Kumpikaan korjaamoyrittäjistä ei ole halukas aloittamaan katsastustoimintaa, mutta kumpikaan ei täysin sulje pois mahdollisuutta. Kummankin korjaamon korjaamoketju antaa yrittäjälle vapaat kädet aloittaa tai olla aloittamatta katsastustoimintaa. Korjaamoyrittäjä A:n ja B:n mukaan katsastustoiminnan aloittaminen ei houkuta nykyisessä markkinatilanteessa. Korjaamoyrittäjä B:n mukaan katsastustoiminnassa on tarjontaa enemmän kuin asiakkaita. Jotta katsastustoiminta kannattaisi aloittaa, tulisi käyttöasteen olla korkea. Katsastusyrittäjä B kertoo, että paljon vapaita katsastusaikoja jää käyttämättä.

Katsastusyrittäjä B:n mukaan katsastushinnat ovat laskeneet kolmen vuoden ajan. Katsastushinnat.fi-nettisivu kerää yhteen eri katsastustoimipaikkojen hintatietoja. Sen mukaan 5.6.2014 Oulun seudun määräaikaikatsastuksen keskihinta, ilman pakokaasumittauksia, oli 44 euroa. Koko Suomessa katsastuksen keskihinta oli 45 euroa. (Katsastushinnat.fi 2014, viitattu 5.6.2014.) Katsastuksen keskihinta ei ole Oulun seudulla tai koko Suomen alueella muuttunut lakiuudistuksen jälkeen. (Katsastushinnat.fi 2014, viitattu 10.11.2014.) Molemmat katsastusyrittäjät huomauttavat, että katsastushintojen laskiessa Trafi on nostanut katsastuksesta perimäänsä maksua. Katsastus-

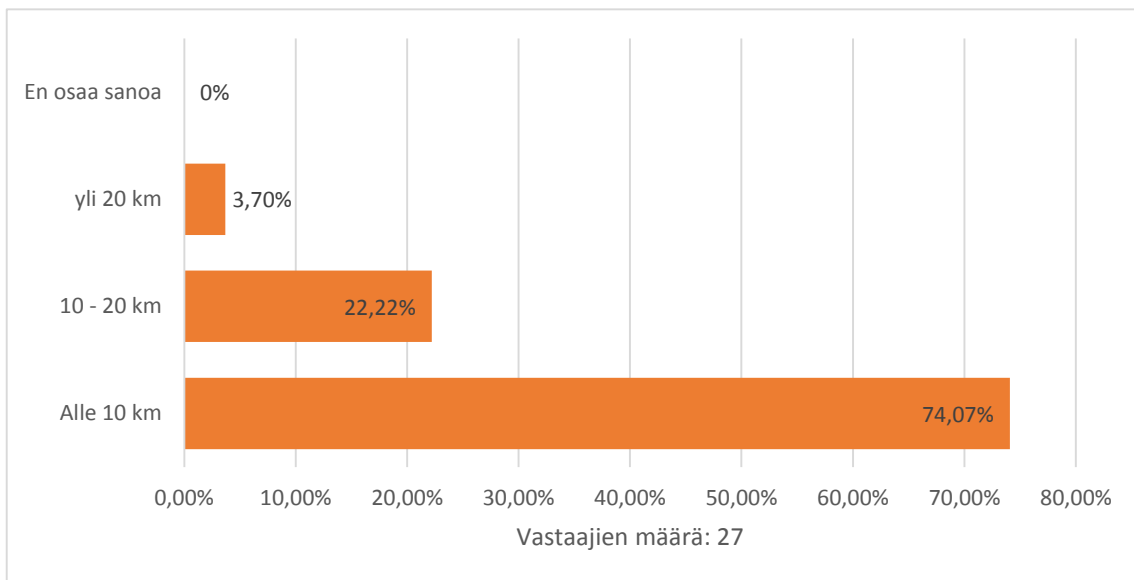
yrittäjä A:n mukaan katsastustoiminta on kaukana kultakaivoksesta ja kuluja karsimalla toiminoista on saatu kannattavia. Kaikkien haastateltujen mukaan katsastushinnat ovat Oulun seudulla liian alhaalla. Katsastusyrittäjä A:n ja B:n mukaan hinnoissa on jo korotuspaineita. Katsastusyrittäjä A korostaa, etteivät hinnat voi tästä enää alentua. Korjaamoyrittäjä A:n ja B:n mukaan nykyinen hintataso ei kannusta aloittamaan katsastustoimintaa. Korjaamoyrittäjä B kuitenkin huomauttaa, että katsastuksen hinta voisi olla alempikin, jos käyttöaste olisi korkea. Tämä ei hänen mukaansa kuitenkaan ole mahdollista, sillä tarjontaa on jo nyt enemmän kuin asiakkaita. Hintojen liiallinen polkeminen voi johtaa korjaamoyrittäjä B:n mielestä myös laadun heikkenemiseen. Vaikka yrittäjien mielestä hinnat ovat jo liiankin alhaalla, kyselyn Oulun seudun vastaajista 59 prosentin mielestä katsastuksen hinta on edelleen liian korkea, kuten kuviosta 2 käy ilmi.

KUVIO 2. Mitä mieltä olet katsastuksen nykyisestä hintatasosta? (Oulun seudun vastaajat) (Kyselyn kysymys 20)

Korjaamoyrittäjä A on katsastusyrittäjä A:n kanssa täysin samaa mieltä siitä, että kaikkien korjaamoiden ja katsastustoimipaikkojen ei kannata tehdä samoja asioita vaan keskittyä yhteen asiaan ja tehdä se hyvin. Hänenkin näkemyksensä mukaan korjaamokatsastus voi sisältää jonkinlaista huijaamista. Molemmat korjaamoyrittäjät A ja B tekevät kuitenkin yhteistyötä lähellä olevien katsastusasemien kanssa. Molempien yritykset tarjoavat huollon yhteydessä palvelun, jossa auto voidaan katsastaa asiakkaan puolesta. Molemmat saavat alennusta katsastushinnasta. Korjaamoyrittäjä B kertoo, että osasyynä katsastustoiminnan aloittamattomuuteen on myös haluttomuus astua yhteistyökumppanin varpaille. Oulussa toimiva suuri autoliike on myös tyytyväinen katsastusasemien kanssa tehtävään yhteistyöhön, eikä näe tällä hetkellä tarpeelliseksi lähteä asiaa muuttamaan (Klemetilä 2014, 2K1).

Katsastusyrittäjä A:lla ja B:llä on molemmilla jonkinlaisia suunnitelmia toimintansa laajentamisesta. Katsastusyrittäjä A:n mukaan uusien katsastustoimipaikkojen avaaminen edellyttää hyvää sijaintia ja sen löytäminen voi olla hankalaa. Hänen mukaansa esimerkiksi Liminka, jossa ei ole yhtään katsastusasemaa, ei houkuta, sillä se söisi yrityksen jo toiminnassa olevilta katsastustoimipaikoilta asiakkaita. Itsensä kanssa ei kannata kilpailla. Katsastusyrittäjä B ei halunnut tarkemmin kertoa suunnitelmistaan avata uusia katsastustoimipaikkoja, koska hänen sanojensa mukaan suunnitelmissa on vielä paljon kysymysmerkkejä. Katsastuspalvelujen saatavuus on kuitenkin Oulun seudulla jo nyt hyvä, kuten kuviosta 3 käy ilmi. Kyselyn Oulun seudun vastaajista 74 prosenttia asui alle 10 kilometrin päässä lähimmästä katsastusasemasta.

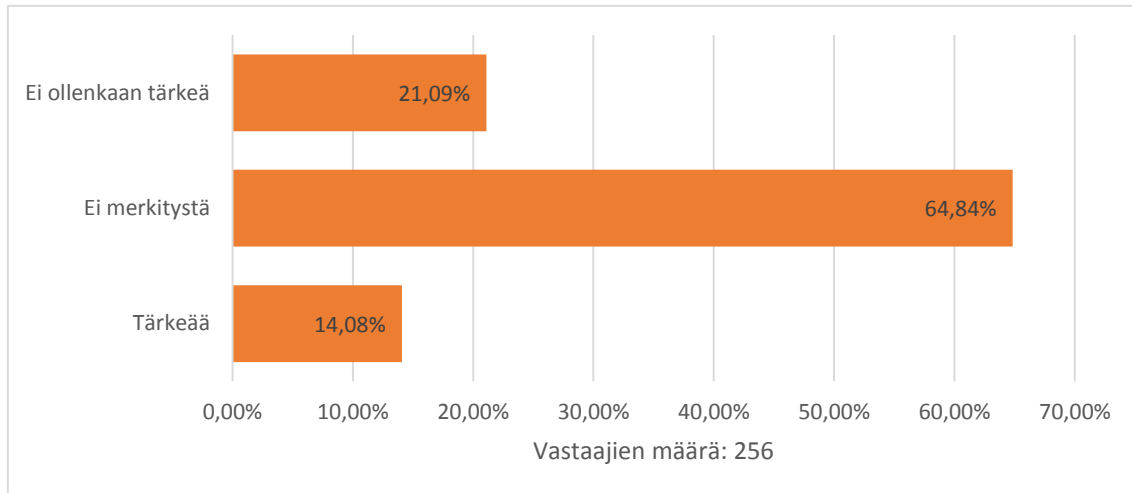
KUVIO 3. Kuinka kaukana lähin katsastusasema on kotoasi? (Oulun seudun vastaajat) (Kyselyn kysymys 7)

6.2 Haastateltujen ja kyselyyn vastanneiden mielipiteitä lakiuudistukseen ja katsastukseen liittyen

Mielipiteet lakiuudistuksesta vaihtelivat suuresti haastateltujen kesken. Katsastusyrittäjä A ja B olivat täysin eri mieltä lakiuudistuksesta. Katsastusyrittäjä A:n mukaan uusi laki on yksi parhaimmista mitä eduskunta on säätänyt, tosin korjaamokatsastuksen olisi siitä voinut jättää pois. Katsastusyrittäjä B:n mielestä lakiuudistus on jäänyt torsoksi. Korjaamoyrittäjä B on asiasta jokseenkin samaa mieltä. Hänen mukaansa, jos monikaan yritys ei aloita korjaamokatsastusta, on lakiuudistuksen valmistelu ollut vain resurssien haaskausta. Kaikki haastatellut kuitenkin näkevät mahdollisen kilpailun lisääntymisen hyvänä asiana. Korjaamoyrittäjä A:n mielestä katsastus- ja korjaamotoiminnan yhdistäminen on järkevää, jos katsastusasemille on pitkät matkat, kaupungeissa näin ei ole.

Kuviosta 4 käy ilmi, että netissä tehtyyn kyselyyn vastanneista 65 prosentille, ei ollut merkitystä saako katsastus- ja korjaamopalvelut samasta paikasta. Oulun seudun vastaajien osalta tulos oli sama.

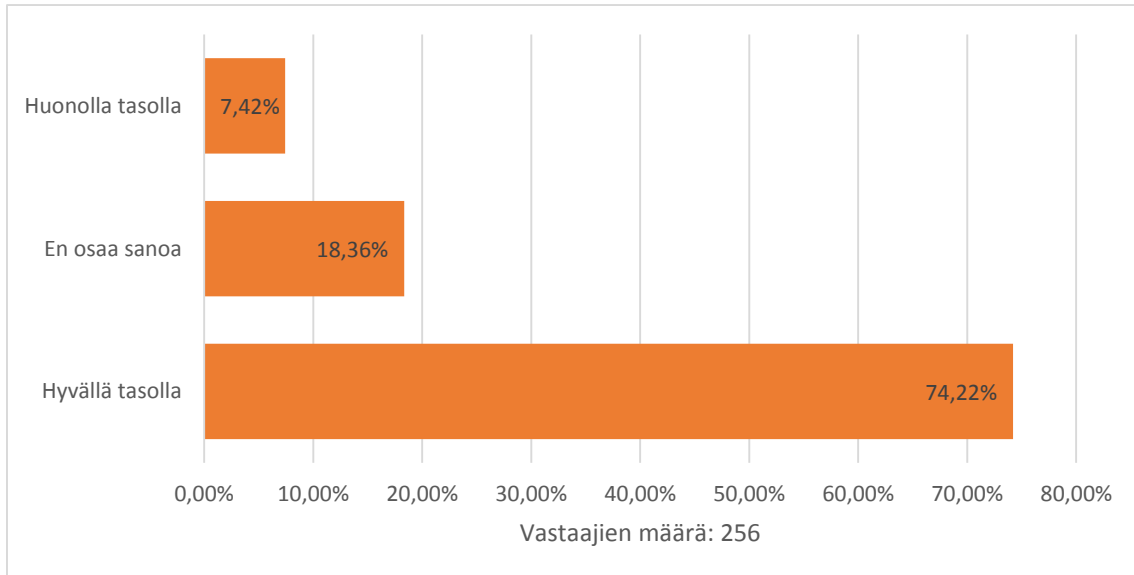

KUVIO 4. Onko tärkeää, että korjaamo ja katsastuspalvelut saa samasta paikasta (ns. yhden luukun periaate)? (Kyselyn kysymys 22)

Lakiuudistuksen myötä katsastustoimipaikoilta vaaditaan SFS-EN ISO 9001 tai uudempaa kyseisen standardin mukaista laadunhallintajärjestelmää. Korjaamoyrittäjä A:lla tai B:llä ei ole katsastuslupalain vaatimuksia täyttävää laatujärjestelmää, vaikka korjaamoketjun laatujärjestelmä molemmilla on käytössä. Katsastusyrittäjä A:lla on uuden lain mukainen toimilupa ja näin ollen myös laatujärjestelmä jo käytössään. Katsastusyrittäjä B on hakenut lisää aikaa laatujärjestelmän käyttööntönnämiselle vuoteen 2019 saakka. Katsastusyrittäjä A:n mukaan laatujärjestelmä ei välttämättä takaa hyvää katsastuksen laatua. Lain edellytykset täyttävää laatujärjestelmää tulee hänen mukaansa myös toteuttaa sen edellyttämällä tavalla ilman huijaamista. Korjaamoyrittäjä B:n mukaan laatujärjestelmän tekeminen ei saisi olla itseisarvo, vaan hyvän palvelun tuottaminen. Hänen mukaansa laatujärjestelmän kaikki osa-alueet eivät tätä näkökulmaa palvele.

Kuvio 5 kertoo, että netissä tehtyyn kyselyyn vastanneista 74 prosenttia piti katsastuksen laatua hyvänä. Oulun seudun osalta vastaava prosenttiluku on 70. Kaikista kyselyyn vastanneista 7 prosentin mielestä katsastuksen laatu on huonolla tasolla. Heidän mukaansa katsastuksen laatu vaihtelee suuresti eri katsastustoimipaikoilla. Kaikilla katsastustoimipaikoilla autoja ei käydä kokonaan läpi ja tarkoituksella jätetään asioita tarkistamatta. Erään Oulun seudun vastaajan mukaan katsas-

tuksen "pykäläviidakko" on osalle katsastajista täysin tuntematonta muun muassa auton muutoskatsastusten osalta. Kyselyyn vastanneista 23 prosenttia oli havainnut katsastuksen jälkeen autossaan puutteita, joiden perusteella auto olisi pitänyt hylätä katsastuksessa (Kyselyn kysymys 14).

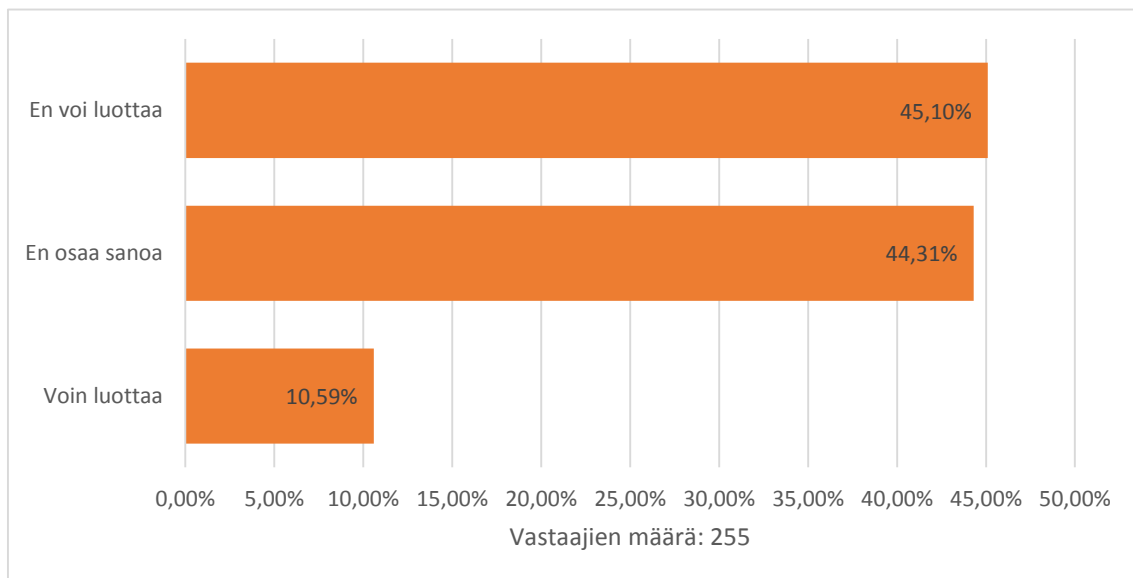

KUVIO 5. Katsastuksen laatu on mielestäsi (Kyselyn kysymys 19)

Trafi on vuonna 2014 julkaissut jo opinnäytetyön luvussa 2 kuvatut katsastuksen laatuarvosanat. Haastateltujen katsastusyrittäjä A:n ja B:n mukaan uusi laatuarvostelu on parempi kuin aikaisempi hylkäysprosenttiin perustuva järjestelmä. Uusi laatuarvostelu ottaa heidän mukaansa paremmin huomioon auton iän ja siitä johtuvat viat. Se antaa heidän mukaansa totuudenmukaisemman kuvan kuin vanha järjestelmä.

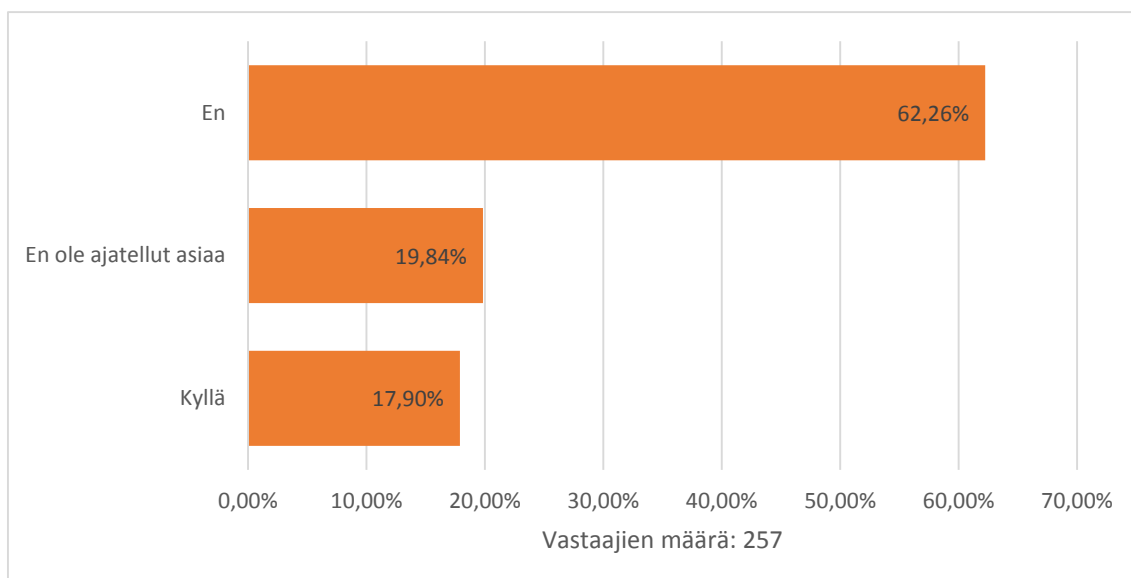
Katsastuksen luotettavuus on myös herättänyt paljon keskustelua lakiuudistusta valmisteltaessa ja sen voimaantultua. Haastateltujen mukaan korjaamokatsastuksessa voi mahdollisesti tapahtua asiakkaan huijaamista. Kyselyyn vastanneista 45 prosenttia ei voi luottaa siihen, että korjaamokatsastuksessa ei löydetäisi ylimääräisiä vikoja, kuten kuviosta 6 käy ilmi. Oulun seudulla vastaava prosenttiluku on 60. Trafian osastonjohtaja Janne Huhtamäen mukaan kuluttajat äänestävät jaloillaan, jos väärinkäytöksiä ilmenee (Salomäki 2014, 7K1). Kyselyyn vastanneista 70 prosenttia käyttää tuttua katsastustoimipaikkaa ja 21 prosenttia tuttua katsastusmiestä. Oulun seudun vastaajista tuttua katsastustoimipaikkaa käyttää 59 prosenttia ja tuttua katsastusmiestä 4 prosenttia. (Kyselyn kysymykset 11–12.) Kaikkien vastaajien kesken tutun katsastusaseman toiminnasta on hyötynyt 13 prosenttia ja tutun katsastusmiehen toiminnasta on hyötynyt 9 prosenttia vastanneista. Oulun

seudulla tutun katsastusaseman toiminnasta on hyötynyt 7 prosenttia. Kukaan kyselyn Oulun seudun vastaajista ei ollut hyötynyt tutun katsastusmiehen toiminnasta. Vastaajien mukaan heidän saamansa hyöty on ollut muun muassa hinnan alennus tai vikojen tai määräysten vastaisuuksien katsominen läpi sormien. 12 prosenttia kaikista vastanneista on saanut puhuttua autolleen hyväksynnän, vaikka katsastusmies oli auton jo hylkäämässä. (Kyselyn kysymykset 15–17)

KUVIO 6. Jos katsastus ja korjaamopalvelut saa samasta paikasta, voitko luottaa, että autoosi ei "keksitä" vikoja katsastuksessa, jotka sitten korjataan korjaamolla? (Kyselyn kysymys 24)

Molemmat katsastusyrittäjät A ja B vakuuttavat, etteivät he tingi katsastuksen laadusta yhteistyökumppaneidensa hyväksi. Katsastusyrittäjä B on panostanut enemmän yksityisiin asiakkaisiin ja tekee todella vähän yhteistyötä autoliikkeiden tai korjaamoiden kanssa. Katsastusyrittäjä A:n mukaan yhteistyökumppanitkin vaativat laadukasta katsastusta. Korjaamoyrittäjä A:n ja B:n mukaan he saavat yhteistyöstään huolimatta saman laatuisen katsastuksen kuin kuka tahansa muukin kulluttaja. Kyselyyn vastanneista 62 prosenttia ei luota, että autoliikkeiden vaihtoautot olisivat asianmukaisesti katsastettuja, kuten kuviosta 7 käy ilmi. Katsastusyrittäjä A:n mukaan Etelä-Suomessa autoliikkeiden autot voivat päästä helpommin läpi katsastuksesta. Hänen mukaansa Oulun seudulla katsastuksen laatu on tasaista eikä tällaista tapahdu. Katsastusyrittäjä A:n vakuuttelusta huolimatta 59 prosenttia kyselyn Oulun seudun vastaajista ei luota autoliikkeiden autojen olevan asianmukaisesti katsastettuja. (Katsastusyrittäjä A, haastattelu 27.10.2014; Kyselyn kysymys 25)

KUVIO 7. Luotatko, että autoliikkeen vaihtoautot ovat asianmukaisesti katsastettuja? (Kyselyn kysymys 25)

Katsastuksen laatuun vaikuttaa suuresti katsastuksen suorittavan henkilön toiminta. Katsastusyrittäjä A:lla tai B:llä ei ole ollut ongelmia palveluksessaan olevien henkilöiden kanssa katsastuksen laadun suhteen. Molemmat huomauttavat, että hyvien katsastajien löytäminen on hankalaa. Katsastusyrittäjä A kertoo, että katsastustoiminnassa on pienet piirit ja tieto mahdollisista ongelmista eri katsastajien kanssa liikkuu nopeasti eteenpäin. Joillekin alueille on hänen mukaansa vaikea saada työntekijöitä. Hän pitää hyvänä, että lakiuudistuksella koulutus- ja laatuvaatimukset pidetään korkealla. Kyselyn Oulun seudun vastaajista 70 prosentin mielestä katsastajien ammattitaito on hyvällä tasolla. Kaikista kyselyyn vastanneista 74 prosenttia on asiasta samaa mieltä. Mielikuvaan katsastuksen laadusta varmasti vaikuttaa myös asiakkaiden saama asiakaspalvelu katsastajalta. Kaikista kyselyyn vastanneista 89 prosenttia seuraa autonsa katsastusta autonsa vieressä koko katsastustapahtuman ajan. (Kyselyn kysymykset 10 ja 18.)

Katsastusyrittäjä A moittii Trafín toimintaa. Lain soveltaminen käytännössä vaatii joiltakin osin, kuten katsastuslaitteiden ja toimitilojen osalta, viranomaisten määräyksiä, joilla tarkennetaan lakia. Katsastusyrittäjä A:n mukaan Trafi on hitaasti hoitanut asioita eteenpäin ja joitain lopullisia määräyksiä ja tulkintoja ei vielä ole saatavilla. Trafín toiminta ei ole linjassa lakiuudistuksen hinnan laskutavoitteen kanssa. Katsastusyrittäjä A ja B kertovat, että Trafi on nostanut katsastuksesta perittävää maksua. Myös lakiuudistuksen vaatimus laatujärjestelmästä lisää kustannuksia ja voi aiheuttaa hinnan nostopaineita. Katsastusyrittäjä A on käyttänyt laatujärjestelmäänsä jopa yli 70 000 euroa. Kyseinen laatujärjestelmä ylittää lain edellytykset.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää uuden 1.7.2014 voimaan tulleen ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan. Työn alussa perehdyttiin Suomen katsastuksen historiaan. Työssä selvitettiin uuden lain sisältö ja sen mukanaan tuomat uudistukset sekä lain syntymiseen vaikuttaneita asioita. Lisäksi selvitettiin katsastus- ja korjaamoyrittäjien sekä kuluttajien mielipiteitä katsastukseen ja uuteen lakiin liittyen. Opinnäytetyössä ei tarkasteltu katsastustapahtumaa. Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti aiheen ajankohtaisuus. Suuri vaikutus oli myös oma kiinnostus kaikenlaisiin ajoneuvoihin ja kaikkeen niihin liittyviin asioihin. Henkilökohtaista kokemusta minulla on katsastuksesta kuluttajan näkökulmasta useasta autosta.

Tutkimuskysymykset opinnäytetyössä olivat:

1. Mikä on katsastuslupalain uudistus?
2. Mitkä ovat lakiuudistuksen vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan?
3. Ovatko lakiuudistukselle annetut tavoitteet toteutuneet käytännössä?
  - a. Katsastushintojen nousun hillitseminen
  - b. Katsastuspalvelujen tarjonnan lisääminen ja saatavuuden parantaminen
  - c. Kilpailun lisääminen
4. Katsastus- ja korjaamoyrittäjien sekä kuluttajien mielipiteitä lakiuudistukseen liittyen.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen on haettu vastauksia lainsäädännöstä, sen esitöistä ja muista asiaan liittyvistä teoksista sekä viranomaisten internet-sivuilta. Pääpaino on kuitenkin ollut hallituksen esityksissä ja voimassa olleissa laeissa. Kolmeen muuhun tutkimuskysymykseen on haettu vastauksia haastattelemalla kahta katsastusyrittäjää ja kahta korjaamoyrittäjää. Kuluttajille tehtiin netissä toteutettu kysely, joka julkaistiin neljällä autoaiheisella keskustelufoorumilla. Vastauksia saatiin myös vertailemalla katsastustoimipaikkojen määriä ennen ja jälkeen lakiuudistuksen voimaantulon. Trafi ei kahdesta sähköpostilla tehdystä kyselystä huolimatta toimittanut ajantasaisia tilastoja muun muassa katsastuksen hintakehityksestä ja markkinaosuuksista. Trafian asiantuntija Markku Kärkkäinen kuitenkin vastasi hänelle esitettyihin kysymyksiin liittyen lupalakiuudistuksen soveltamiseen.

Katsastuksella on pitkät perinteet Suomessa. Katsastus oli alun perin kunnallista toimintaa kaupungin järjestysääntöjen pohjalta. Vuoden 1994 alusta katsastuksen valtion monopoli lakkautettiin ja katsastusala avattiin kilpailulle. Katsastuksen tavoitteena on aina ollut liikenneturvallisuuden parantaminen ja koska katsastuksen suorittaminen on pakollista, on siitä ollut syytä säätää tarkasti lailla. Nykyisessä katsastuslupa-alaissa säädetään millä edellytyksillä katsastustoimilupa voidaan antaa, kenelle se voidaan antaa, kuka saa ajoneuvoja katsastaa sekä millaisissa toimitiloissa ja millaisilla laitteilla katsastuksen tulee tapahtua.

Uuden katsastuslupalain tarkoituksena on hillitä katsastushintojen nousua, lisätä katsastuspalvelujen tarjontaa ja parantaa sen saatavuutta sekä lisätä alan kilpailua. Katsastuslupalain suurimpana uudistuksena on tiukoista riippumattomuusvaatimuksista luopuminen määräaikaikatsastuksen osalta. Se mahdollistaa katsastusasemien aloittaa ajoneuvojen korjaamotoiminnan ja autokorjaamoiden ajoneuvojen katsastustoiminnan. Uusi laki myös erotti raskaan ja kevyen kaluston katsastukset toisistaan ja salli hylätyn ajoneuvon jälkitarkastuksen toisella katsastusasemalla.

Lakiuudistuksen tavoite katsastuspalvelujen tarjonnan lisäämisen ja saatavuuden parantamisen sekä alan kilpailun lisäämisen suhteen ei ole ainakaan Oulun seudulla toteutunut. Oulun seudun korjaamoyrittäjät eivät ole halunneet aloittaa katsastustoimintaa omissa yrityksissään. Myöskään katsastusyrittäjät eivät ole olleet halukkaita aloittamaan korjaamotoimintaa. Haastateltujen korjaamoyrittäjien mukaan suurin syy katsastustoiminnan aloittamattomuuteen on katsastusalan tämän hetkinen markkinatilanne. Kilpailu on kovaa ja hinnat ovat alhaalla. Tarjontaa on jo liikaa asiakasmäärään nähden. Haastateltujen katsastusyrittäjien mukaan korjaamoala ei houkuta sen vaatiman ammattitaidon vuoksi. Toimitilatkaan eivät välttämättä ole riittäviä. Oulun seudun katsastusalan suurimmat toimijat ovat kuitenkin innokkaita laajentamaan toimintaansa varaosien myyntiin. Vaikka lakiuudistuksen jälkeen on avattu kolme uutta vain katsastuksia suorittavaa katsastustoimipaikkaa, ei sitä voida pitää laissa tarkoitettuna tarjonnan lisääntymisenä ja saatavuuden parantumisenä eikä myöskään kilpailun lisääntymisenä.

Tavoite hintojen nousun hillitsemisestä on toteutunut. Tosin haastateltujen katsastusyrittäjien mukaan katsastushinnat ovat Oulun seudulla olleet laskussa jo kolme vuotta. Katsastushinnat ovat haastateltujen mukaan jo liiankin alhaalla ja korotuspaineita voi tulla. Kuluja on täytynyt karsia, jotta toimintaa on saatu kannattavammaksi. Haastateltujen katsastusyrittäjien mukaan hinnat eivät nykyisestä voi oikeastaan enää laskea ja hintojen liiallinen polkeminen johtaa katsastuksen laadun heikkenemiseen. Trafingin toiminta katsastuksesta perittävien maksujen korottamisen osalta ei ole

linjassa lakiuudistuksen tavoitteen hintojen nousun hillitsemisen kanssa. Myöskin laatujärjestelmän vaatiminen voi nostaa kustannuksia.

Netissä toteutettuun kyselyyn vastasi 257 henkilöä. Näistä henkilöistä 27 asuu Oulun seudulla. Oulun seudun vastaajien osalta ei tuloksia voida yleistää. Kyselyyn vastanneiden ja haastateltujen yrittäjien mukaan korjaamokatsastukseen liittyy huijatuksi tulemisen riski. Kyselyyn vastanneiden luottamus korjaamokatsastusta kohtaan ei ole hyvällä tasolla. Katsastuksen laatu ja katsastajien ammattitaito on kuitenkin kyselyyn vastanneiden mielestä hyvällä tasolla.

Oulun seudun osalta lakiuudistuksen vaikutukset katsastustoimintaan ovat jääneet todella vähäisiksi. Oulun seudun katsastustoimintaan ei ole tullut merkittävää muutosta lakiuudistuksen voimaantulon jälkeen. Opinnäytetyön tekohetkellä kaikki lakiuudistuksen tavoitteet eivät ole toteutuneet Oulun seudulla. Kuluttajien mielestä katsastuksen hinta on liian korkealla (Kyselyn kysymys 20). Lakiuudistukselle ei kuluttajien puolelta ole ollut edes kysyntää. Kyselyyn vastanneista vain 14 prosenttia piti tärkeänä, että katsastus- ja korjaamopalvelut saa samasta paikasta. Vastaajista 65 prosentille asialla ei ollut merkitystä. (Kyselyn kysymys 22.)

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää uuden 1.7.2014 voimaan tulleen ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) vaikutukset Oulun seudun katsastustoimintaan. Työssä selvitettiin lakien, hallitusten esitysten ja muiden aiheeseen liittyvien julkaisujen avulla katsastuksen historiaa ja katsastusta säätelevän lainsäädännön kehitystä Suomessa. Käytännön näkökulmaa aiheeseen saatiin haastattelemalla kahta katsastusyrittäjää ja kahta korjaamoyrittäjää, joilla on toimipaiikat Oulun seudulla. Netissä toteutettiin, neljällä eri autoaiheisella keskustelufoorumilla, kysely katsastuspalveluja käyttäville kuluttajille heidän mielipiteistään lakiuudistusta kohtaan. Lisäksi selvitettiin heidän katsastuskäyttämistään. Kyselyyn vastasi 257 henkilöä, joista 27 asuu Oulun seudulla. Trafi ei kahdesta sähköpostilla tehdystä kyselystä huolimatta toimittanut ajantasaisia tilastoja muun muassa katsastuksen hintakehityksestä ja markkinaosuuksista. Trafin asiantuntija Markku Kärkkäinen kuitenkin vastasi hänelle esitettyihin kysymyksiin liittyen lupalakiuudistuksen soveltamiseen.

Oulun seudun osalta lakiuudistuksen vaikutukset katsastustoimintaan ovat jääneet todella vähäisiksi. Oulun seudun katsastustoimintaan ei ole tullut merkittävää muutosta lakiuudistuksen voimaantulon jälkeen. Opinnäytetyön tekohetkellä kaikki lakiuudistuksen tavoitteet eivät ole toteutuneet Oulun seudulla.

Mielestäni olen saavuttanut opinnäytetyölle asettamani tavoitteet. Opinnäytetyö vastaa jokaiseen tutkimuskysymykseen hyvin. Yrittäjien haastattelut menivät hyvin ja jokainen haastatelluista oli kiinnostunut antamaan vastauksia esitettyihin kysymyksiin. Haastattelujen ajankohdan sopiminen oli helppoa, koska pystyin itse joustamaan omista aikatauluistani. Haastattelut eivät edenneet teema-haastattelurungon mukaisesti, mutta jokaiseen teemaan sain kuitenkin jokaiselta haastatellulta vastauksen. Mielestäni haastateltavat kertoivat rehellisiä mielipiteitään asioista. Netissä tehtyyn kyselyyn vastasi 257 henkilöä viiden päivän aikana. Vastaaajia olisi voinut olla vielä enemmänkin, sillä kyselyä katsottiin 166 kertaa siihen vastaamatta. Mielestäni kyselyn kysymykset olivat onnistuneita. Vastausten lukumäärään ja laatuun olen tyytyväinen. Oulun seudun vastaaajia olisi tosin saanut olla enemmän. Kysely toteutettiin keskustelufoorumeilla, joita itse seuraan päivittäin ja joita pidän erittäin asiallisina. Uskon, että vastaaajat kertoivat rehellisesti mielipiteitään.

Mielestäni laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta on onnistunut laki. Lakiuudistuksella on hyvät tavoitteet, mutta niiden toteutuminen voi viedä aikaa. Hintojen alenemista epäilen suuresti, mutta en usko niiden nousevankaan, koska uudella katsastusluvalla voi jättää raskaan kaluston katsastamisen pois. En usko, että suurissa kaupungeissa monikaan korjaamo aloittaa katsastustoimintaa tai katsastustoimipaikka korjaamotoimintaa, mutta syrjäisimmillä paikkakunnilla näin varmasti tapahtuu ajan myötä. On varmaa, että luottamus korjaamokatsastusta kohtaan ei ole hyvä ennen kuin toiminta yleistyy. Jää nähtäväksi kuinka paljon huijaamista alkaa esiintymään. Trafingin puolelta asiaa tulisi valvoa tarkasti useamman vuoden ajan. Ajoneuvojen katsastus on pakollista ja sen tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa, että ajoneuvo on tieliikenteessä turvallinen seuraavaan katsastukseen saakka. Tämän vuoksi on tärkeää, että katsastuksen laatu on korkea. Katsastuksesta ei kuitenkaan saa tulla liian pikkutarkkaa, ja maalaisjärki tulee myös katsastuksessa muistaa.

Lakiuudistuksen tavoite katsastuspalveluiden saatavuuden lisäämisestä on hyvä. Voiko kuluttajan palvelun saatavuus olla hyvä, vaikka kuluttajan lähellä ei ole yhtään katsastustoimipaikkaa? Onko mielekästä vertailla palvelun saatavuutta alueittain? Haja-asutusalueella ei välttämättä ole lähellä katsastustoimipaikkaa, mutta siellä asuvat henkilöt voivat käydä esimerkiksi töissä kaupungeissa, joissa on useita katsastustoimipaikkoja. Onko palvelun saatavuus tällöin henkilölle hyvä vai huono? Tuleeko palvelun saatavuutta arvioida henkilön asuinpaikan vai henkilön liikkuvuuden mukaan? Itse olen koko elämäni asunut alle 10 kilometrin päässä lähimmästä katsastusasemasta, joten itselle katsastuksen saatavuus ei ole ollut ongelma.

Omat kokemukseni vastaavat kyselyyn vastanneiden kokemuksia. Kokemusta on kertynyt useasta katsastustoimipaikasta ja joka kerta olen seurannut auton katsastusta auton vieressä. Saamani asiakaspalvelu on ollut hyvää jokaisella käyttämälläni asemalla, mutta katsastusmiesten sosiaalisuus on vaihdellut suuresti. Mielestäni, jos asiakas seuraa katsastusta auton vieressä, voisi katsastusmies katsastusta suorittaessaan kertoa asiakkaalle mitä hän tekee ja mitä hän näkee. Tämä varmasti nostaisi laatuvaikutelmaa. Jos yleisimmin käyttämäni autokorjaamo alkaisi suorittamaan katsastuksia, uskon, että käyttäisin palvelua. Normaalisti ajoitan katsastuksen suorittamisen kausihuollon tekemisen jälkeen, näin varmistan, että auto on varmasti kunnossa katsastuksessa. Katsastuksessa käyttämäni autoa ei ole koskaan hylätty katsastuksessa. En ole kuitenkaan koskaan hyötynyt katsastustoimipaikan tai katsastusmiehen toiminnasta.

Opinnäytetyö on ollut pitkä prosessi. Opinnäytetyön kirjoittaminen alkoi jo kesäkuun alussa. Vaikka aihe perustui omaan mielenkiintoon, oli kirjoittaminen välillä katkonaista ja väliin mahtui parin viikon

tauvoja. Tarkkaa kirjoitusaikataulua en tehnyt enkä kokenut sitä millään tavalla tarpeelliseksi opin-
näytetyön aikana. Prosessin pituutta lisäsi opettajien lomautukset ja opinnäytetyön teoriaosuuden
rakenteen korjaaminen parempaan muotoon. Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen opinnäytetyöhön
ja sen etenemiseen. Mikäli korjaamokatsastus muutaman vuoden sisällä yleistyy, voisi jatkotutki-
musaiheena olla korjaamokatsastuksen laadun ja luotettavuuden tutkiminen.

LÄHTEET

AD 2014. Lähin AD-palvelu: Oulu. Viitattu 8.10.2014, <http://www.ad-finland.com/lahin-ad-palvelu/kaikki/autokorjaamot?q=oulu>.

Autoasi 2014. Autokorjaamot Oulu. Viitattu 8.10.2014, <http://www.autoasi.fi/autokorjaamot/Oulu/autokorjaamot>.

Autoilijan avainasemat 2014. Etusivu. Viitattu 8.10.2014, <http://www.avainasemat.fi/#>.

Ajoneuvolaki 1090/2002.

Asetus ajoneuvojen katsastuksesta 1702/1992.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/45/EU moottoriajoneuvojen ja niiden perävau-
nujen määräaikaikatsastuksista sekä direktiivin 2009/40/EY kumoamisesta. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0045&qid=1409746905561&from=EN>.

Fixus 2014. Huoltokorjaamot: Oulu. Viitattu 8.10.2014, <http://www.fixus.fi/huoltokorjaamo.html>.

Hallituksen esitys Eduskunnalle Autorekisterikeskuksen muuttamista osakeyhtiöksi koskevaksi
lainsäädännöksi 59/1995 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastusten ja rekisteröintien järjestämistä koskevan
lainsäädännön uudistamiseksi 113/1998 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastustehtävien toimilupiin liittyväksi lainsäädän-
nöksi 180/1993 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle ajoneuvojen katsastus- ja yksittäishyväksyntätehtävien järjestä-
mistä koskevaksi lainsäädännöksi 17/2013 vp.

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta 18/2005 vp.

K1 Katsastajat 2014. Katsastusasemat. Viitattu 7.10.2014, <http://www.k1katsastajat.fi/katsastusasemat>.

Katsashinnat.fi 2014. Oulun katsastusasemat. Viitattu 5.6.2014 ja 10.11.2014, <http://www.katsastushinnat.fi/oulu/>.

Katsastus Team Oy lehtimainos 2014. Forum 24 18.11.2014. 7.

Katsastusyrittäjä A. 2014. Kehitysjohtaja. Haastattelu 27.10.2014. Tekijän hallussa.

Katsastusyrittäjä B. 2014. Yrittäjä. Haastattelu 29.10.2014. Tekijän hallussa.

Klemettilä, P. 2014. Katsastusbisnes ei järkkynyt. Kaleva 22.8.2014. 2k1.

Korjaamoyrittäjä A. 2014. Toiminnanjohtaja. Haastattelu 30.10.2014. Tekijän hallussa.

Korjaamoyrittäjä B. 2014. Toimitusjohtaja. Haastattelu 4.11.2014. Tekijän hallussa.

Kärkkäinen, M. 2014. Erityisasiantuntija, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Liikennöintiyksikkö. Sähköposti 7.11.2014. Tekijän hallussa.

Laki ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain muuttamisesta 1102/2002.

Laki ajoneuvohallinnosta 1373/1993.

Laki ajoneuvojen katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvista 1593/1995.

Laki ajoneuvojen katsastusluvista 1099/1998.

Laki ajoneuvojen katsastusluvista annetun lain 5 ja 10 §:n muuttamisesta 353/2005.

Laki ajoneuvojen katsastustehtävien toimiluvista 1372/1993.

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013.

Laki Liikenteen turvallisuusvirastosta 863/2009.

Liikenneministeriön päätös ajoneuvojen katsastushenkilöstön lisäkoulutuksesta 201/1999.

Liikenteen turvallisuusviraston määräys TRAFI/597/03.04.03.00/2013. http://www.finlex.fi/data/normit/41766-TRAFI_597_03.04.03.00_2013_Fi.pdf.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014a. Katsastuslain uudistus. Viitattu 29.9.2014, http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/katsastuslain_uudistus.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014b. Katsastuslajit. Viitattu 6.10.2014, <http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/katsastuslajit>.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014c. katsastusasemien laatuarvosanat. Viitattu 6.10.2014, http://www.trafi.fi/filebank/a/1409296088/fe8b665efa99b274879b14ad2df32228/15261-Laatuarvosanat_29_8_2014_Trafi_fi.pdf.

Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi 2014d. Asiakkaille. Viitattu 6.10.2014, <http://www.trafi.fi/tieliikenne/katsastukset/asiakkaille>.

Löyttyniemi, R. 2014. Aikamatka arkeen: Autoilu. yle.fi. Viitattu 26.3.2014, <http://oppiminen.yle.fi/historia-suomi/arjen-historiaa/aikamatka-arkeen-autoilu>.

Oulun kaupunki 2014. Oulun seudun kehittäminen. Viitattu 6.10.2014, <http://www.ouka.fi/oulu/ou-lun-seutu/>.

Salomäki, A. 2014. Katsastushinnat pysyvät. Kaleva 2.7.2014, 7K1.

Sornikivi, U. 1996. Autojen katsastaminen alkoi Suomessa vuonna 1907. Teoksessa Levä, K. Vii-sikymppisten matkassa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 94-97.

Taloussanomat 2014a. Yrityshaku: A-katsastus. Viitattu 7.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/a-katsastus-oy/helsinki/1959705-4/>.

Taloussanomat 2014b. Yrityshaku: K1-Katsastajat. Viitattu 7.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/k1-katsastajat-oy/espoo/2046583-3/>.

Taloussanomat 2014c. Yrityshaku: Yksityiset K-asetat. Viitattu 7.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/yksityiset-k-asetat-oy/helsinki/1905861-6/>.

Taloussanomat 2014d. Yrityshaku: Lakeuden katsastus Oy. Viitattu 8.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/lakeuden-katsastus-oy/kempele/1105396-8/>.

Taloussanomat 2014e. Yrityshaku: Laukan talli Oy. Viitattu 8.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/laukan-talli-oy/oulu/2453832-3/>.

Taloussanomat 2014f. Yrityshaku: Haapalehdon katsastus Oy. Viitattu 8.10.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/haapalehdon-katsastus-oy/oulu/2301341-0/>.

Taloussanomat 2014g. Yrityshaku: (yrityksen nimi poistettu haastatellun henkilöllisyyden salassa pysymiseksi). Viitattu 9.11.2014, <http://yritys.taloussanomat.fi/y/xxx/xxx/xxx/>

LIITTEET

Teemahaastattelurunko

1. Haastateltavan tausta
2. Katsastuslupalain uudistus
  - a. Lakiuudistuksen sisältö
  - b. Mistä saanut tietää/hakenut tietoa
3. Uudistuksen tuomat mahdollisuudet ja velvollisuudet
  - a. Korjaamo/katsastustoiminnan aloittaminen
  - b. katsastustoimipaikkojen katsastuspalvelurekisterin ylläpitäminen ja laatujärjestelmä
  - c. Katsastajien koulutusvaatimukset
4. Korjaamo/katsastustoiminnan aloittamisen haasteet?
  - a. Onko haasteita
  - b. Minkälaisia haasteita
5. Toiminnan laajentamisen seuraukset
  - a. Nostaisiko korjaamo/katsastustoiminta toimipaikan käyttöastetta
  - b. Toisiko uuden toiminnan aloittaminen uusia asiakkaita
6. Yhteistyö katsastusasemien/korjaamoiden/autoliikkeiden kanssa
7. Näkemys lakiuudistuksen tarpeellisuudesta ja hyödystä?

Katsastuskysely

Kysely katsastuspalveluja käyttäville kuluttajille.

Kysely liittyy opinnäytetyöhön, joka käsittelee uuden katsastuslupalain vaikutuksia katsastustoimintaan. Opinnäytetyö keskittyy Oulun seutuun, mutta muiden alueiden vastaukset antavat tärkeää taustatietoa, joihin voi peilata eroja ja samankaltaisuuksia.

Kyselyllä selvitetään tietävätkö kuluttajat uudesta katsastustoimintaa säätelevästä ajoneuvojen katsastustoiminnasta (957/2013) annetusta laista. Kyselyllä selvitetään myös kuinka kuluttajat käyttävät katsastuspalveluja sekä heidän luottamustaan katsastustoimintaa kohtaan.

Kysely on täysin anonyymi eikä vastauksia voida yhdistää vastanneisiin.

Perustiedot

1. Sukupuolesi *

Mies Nainen

2. Ikäsi *

18 ▾

3. Asuinpaikkakuntasi *

Alue ja paikkakunta

Oulun seutu (Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Tyrnävä)

Muu Suomi

4. Kuinka usein käytät katsastuspalveluja? *

Kerro esimerkiksi kuinka monta katsastettavaa ajoneuvoa omistuksessa/hallinnassasi on

Katsastuslupalain uudistus

5. Oletko tietoinen uuden ajoneuvojen katsastustoiminnasta annetun lain (957/2013) sisällöstä?

Kyllä En

6. Miten olet tutustunut uuteen katsastuslupalakiin?

Voit valita useita vaihtoehtoja

Artikkelien kautta

Lakitekstien kautta

Television kautta

Toinen ihminen kertonut

Muutoin, miten?

Auton katsastaminen**7. Kuinka kaukana lähin katsastusasema on kotoasi?**

- Alle 10 km
 10-20 km
 yli 20 km
 En osaa sanoa

8. Huollatko autoasi tai tarkistatko sen kuntoa ennen katsastukseen vientiä?

Valitse yleisin vaihtoehto

- Huollan ja tarkistan itse
 Huollan itse
 Tarkistan itse
 Käytän huoltamossa
 En huolla tai tarkista

9. Kuka käyttää autosi katsastuksessa?

Voit valita useita vaihtoehtoja

- Itse
 Huoltamon työntekijä huollon yhteydessä
 Joku muu, kuka?

10. Seuraatko autollesi tehtävää katsastusta?

Valitse yleisin vaihtoehto

- En seuraa
 Seuraan toimiston puolelta
 Seuraan auton vieressä

11. Käytätkö tuttua katsastusasemaa?

- Kyllä En

12. Käytätkö tuttua katsastusmiestä/-naista?

- Kyllä En

13. Onko autosi hylätty katsastuksessa?

Viimeisen kolmen vuoden aikana

- Kyllä, miksi?
 Ei

Katsastuksen luotettavuus**14. Oletko havainnut puutteita autossasi joiden vuoksi auto olisi pitänyt hylätä katsastuksessa?**

- Kyllä, mitä?
 En

15. Oletko hyötynyt tutun katsastusaseman toiminnasta?

Esimerkiksi onko määräystenvastainen auto saanut leiman

- Kyllä, miten?
 En

16. Oletko hyötynyt tutun katsastusmiehen/-naisen toiminnasta?

Esimerkiksi onko määräysten vastainen auto saanut leiman

- Kyllä, miten?
 En

17. Oletko saanut puhuttua autollesi leiman katsastusmiehen ollessa hylkämässä autoasi?

- Kyllä, mikä olisi ollut hylkäysperuste?
 En

Mielipiteesi

18. Katsastajien ammattitaito on mielestäsi

- Hyvällä tasolla
 En osaa sanoa
 Huonolla tasolla, miksi?

19. Katsastuksen laatu on mielestäsi

- Hyvällä tasolla
 En osaa sanoa
 Huonolla tasolla, miksi?

20. Mitä mieltä olet katsastuksen nykyisestä hintatasosta?

- Liian kallis
 Sopiva
 Liian halpa
 En osaa sanoa

21. Mitä mieltä olet jälkitarkastuksen sallimisesta toisella katsastusasemalla?

- Hyvä asia
 En osaa sanoa
 Huono asia

22. Onko tärkeää, että korjaamo ja katsastuspalvelut saa samasta paikasta (ns. yhden luukun periaate)?

- Tärkeää
 Ei merkitystä
 Ei ollenkaan tärkeää

23. Onko paikkakunnallasi korjaamo aloittanut katsastustoiminnan tai katsastusasema aloittanut korjaamotoiminnan?

Voit valita useita vaihtoehtoja

- Katsastusasema aloittanut korjaamotoiminnan
 Korjaamo aloittanut katsastustoiminnan
 Ei ole
 En tiedä

24. Jos katsastus ja korjaamopalvelut saa samasta paikasta, voitko luottaa, että autoosi ei "keksitä" vikoja katsastuksessa, jotka sitten korjataan korjaamolla?

- Voin luottaa
 En osaa sanoa
 En voi luottaa

25. Luotatko, että autoliikkeen vaihtoautot ovat asianmukaisesti katsastettuja?

- Kyllä
 En ole ajatellut asiaa
 En

26. Muuta huomioitavaa tai kertomisen arvoista katsastukseen liittyen?

Lähetä